

Załącznik do uchwały Nr XXXV/340/2014
Rady Gminy w Tuszowie Narodowym
z dnia 24 czerwca 2014 r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY TUSZÓW NARODOWY NA LATA 2014-2024

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Opracowanie:

ŚWIATOWID CENTRUM KREACJI I KOMPETENCJI Sp. z o.o.

UL. KRASIŃSKIEGO 5/5

33-100 TARNÓW

www.swiatowid.edu.pl

biuro.swiatowid@wp.pl

Tel/fax 14 657 13 23

Sp. z o.o.

Opracowanie

na podstawie umowy zawartej w dniu 24.03.2014r. w Mielcu pomiędzy:

Gminą Mielec

Ul. Jadernych 7 39-300 Mielec

reprezentowaną przez: Kazimierza Gacka –Wójta Gminy Mielec przy kontrasygnacie Skarbnika Gminy Mielec Małgorzaty Cyran

a

ŚWIATOWID CENTRUM KREACJI I KOMPETENCJI Sp. z o.o.

„ŚWIATOWID” Centrum Kreacji i Kompetencji Sp. z o.o.

mającym swoją siedzibę: 33-100 Tarnów, ul. Krasińskiego 5/5

NIP: 993-065-31-55, KRS: 0000478979

reprezentowanym przez: Lucynę Krupa – Prezesa Zarządu

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

**ROZWÓJ
POLSKI WSCHODNIEJ**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**Inwestycje
i turystyka**
Skansen na dynamiczny rozwój gmin
z województwa Polski wschodniej

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	5
-----------------	---

CZĘŚĆ I - SYTUACJA WEWNĘTRZNA I ZEWNĘTRZNA – ANALIZA SWOT

2. Analiza sytuacji obecnej gminy	10
2.1. Dane podstawowe	10
2.2. Ludność	13
2.3. Gospodarka	16
2.4. Infrastruktura techniczna	22
2.5. Infrastruktura społeczna	25
3. Zarys polityki państwa a strategia	31
4. Gmina i region	41
4.1. Położenie	41
4.2. Ludność	43
5. Wyniki badań ankietowych	45
6. Analiza SWOT	50

CZĘŚĆ II - CELE I SFORMUŁOWANIA STRATEGII

7. Wizja gminy	55
8. Misja gminy	56
9. Cele strategiczne	57
9.2. Matryca powiązań celów strategicznych i operacyjnych z celami dokumentów strategicznych regionu i kraju	60

CZĘŚĆ III - PROGNOZA FINANSOWO- INWESTYCYJNA GMINY

10. Wieloletni Plan Finansowy	78
10.1. Założenia prognozy finansowej dla gminy Tuszów Narodowy	78
10.1.1. Wstęp do prognozy finansowej	78
10.1.2. Założenia makroekonomiczne	78
10.1.3. Analiza zmian dochodów i wydatków budżetowych oraz przychodów i rozchodów 2011-2013.	79
10.2. Wieloletni Plan Finansowy gminy Tuszów Narodowy na lata 2014-2024	80
10.2.1. Prognoza finansowa gminy Tuszów Narodowy na lata 2014-2024	80

10.2.2. Wskaźniki spłaty zobowiązań	87
11. Wieloletni Plan Inwestycyjny	88
11.1. WIP –charakterystyka –procedura opracowywania i oceny wniosków	88
11.1.1. Przedmiot Wieloletniego Planu Inwestycyjnego	88
11.1.2. Funkcje WPI	89
11.1.3. Wnioskodawca, tryb składania i oceny wniosków	90
11.2. Planowane inwestycje do realizacji w WPI	90
11.2.1. Zadania infrastrukturalne	90
11.2.2. Zadania społeczne	93
CZĘŚĆ IV - ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ	
12. Organizacja prac nad Strategią – system komunikacji i udział mieszkańców w realizacji Strategii	96
13. Harmonogram realizacji Strategii	98
14. Monitoring i ewaluacja , wskaźniki oceny.	101
14.1. MONITORING	101
14.1.1. Wskaźniki monitoringu i mierniki realizacji	101
14.2. EWALUACJA	103
CZĘŚĆ V - MARKETING STRATEGII	
15. Promocja Strategii	105
16. Wizerunek Gminy	106
17. Bibliografia	107
18. SPIS TABEL I RYSUNKÓW	108

ROZDZIAŁ I

WPROWADZENIE

Strategia jest nadrzędnym i integratywnym planem, określającym korzyści dla społeczności w związku z oczekiwaniami i wyzwaniem otoczenia.¹

Planowanie strategiczne jest procesem, w którym świadomie przewiduje się i kontroluje rozwój gminy nie czekając biernie na przyszłe zdarzenia. Jest to umiejętność reagowania na zmiany otoczenia, a nawet ich wyprzedzanie. W procesie planowania strategicznego, Gminę Tuszów Narodowy należy postrzegać z jednej strony, jako zamkniętą całość, z drugiej zaś, jako część systemu globalnego. Otoczenie terytorialne i makroekonomiczne ma bowiem stały wpływ na funkcjonowanie i rozwój gminy.

Strategia jest, więc zbiorem celów (zadań), ujętych w programy i plany, stanowi wzorzec decyzji, które dotyczą pozycji i tożsamości samorządu, jego zdolności do wykorzystywania swych mocnych stron oraz prawdopodobieństwa odniesienia sukcesu w regionie.

„Strategia Rozwoju Gminy Tuszów Narodowy na lata 2014-2024” zawierająca w sobie dwa moduły: Wieloletni Plan Inwestycyjny 2014-2024 oraz Wieloletnią Prognozę Finansową 2014-2024, jest dokumentem kompleksowym, wyznaczającym kierunki rozwoju Gminy Tuszów Narodowy do roku 2024.

Podstawą opracowania strategii jest art. 18 ust. 2pkt.6 ustawy z 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym.

„Strategia Rozwoju Gminy Tuszów Narodowy 2014-2024” jest opracowaniem, które poprzez swoją treść i sposób dochodzenia do zawartych w nim rozwiązań porządkuje wiedzę o gminie, wyznacza długofalowe kierunki rozwoju oraz uruchamia partnerskie działania na rzecz rozwoju Gminy Tuszów Narodowy.

Dokument otwiera nowy sposób myślenia o rozwoju gminy dążąc do odkrywania i uruchamiania niewykorzystywanych dotychczas potencjałów i szans rozwojowych. Wyzwalanie i utrwalanie aktywności społeczności lokalnej, wraz z niezbędną determinacją i konsekwencją działań strategicznych podejmowanych przez władze lokalne, prowadzić będzie do intensyfikowania rozwoju gminy oraz generowania realnych, pozytywnych zmian odczuwalnych dla mieszkańców całej Gminy Tuszów Narodowy.

Strategia wyznacza cele strategiczne i operacyjne, służące przełamywaniu strukturalnych problemów gospodarczych i społecznych oraz podnoszeniu konkurencyjności gminy na tle województwa i kraju.

Realizacja tej wizji rozwoju będzie synergiczną sumą działań prorozwojowych wszystkich uczestników tego procesu, w tym zwłaszcza podmiotów gospodarczych, samorządu terytorialnego, organizacji społecznych i kulturalnych. Osiągnięcie założonej wizji rozwoju będzie wspierane integracją wokół strategii wszystkich podmiotów gospodarczych i społecznych.

¹ Wg W.F. Gluck 1980

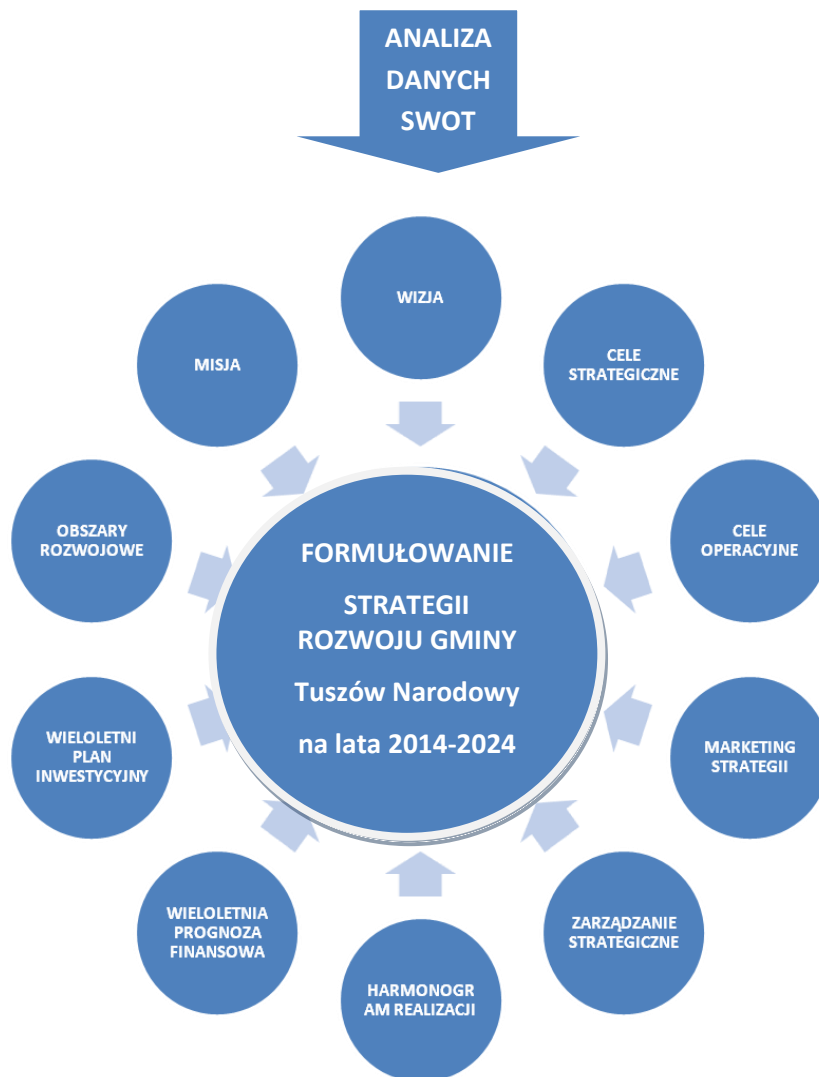
Strategia jest dokumentem określającym kierunki rozwoju w zmieniających się warunkach zewnętrznych i wewnętrznych kraju. Horyzont czasowy Strategii przyjęty na lata 2014-2024, wynika z przyjętych okresów programowania krajowej polityki regionalnej². Spójny jest także z okresem programowania aktualizowanej strategii rozwoju województwa podkarpackiego zaplanowanej do 2020 r.

Strategia opracowana została zgodnie z metodyką Unii Europejskiej polegającą na stworzeniu strategii zrównoważonego rozwoju. Poniższy rysunek przedstawia główne elementy tej metody. Prace nad Strategią rozpoczęto od analizy danych i oceny sytuacji w gminie oraz poszczególnych sołectwach. Wykorzystano tutaj aktywność mieszkańców w współtworzeniu koncepcji rozwoju Gminy Tuszów Narodowy. Na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz przeprowadzonego badania ankietowego, którego głównym celem było zebranie opinii mieszkańców o warunkach życia w GMINIE, barierach rozwojowych, najpilniejszych problemach inwestycyjnych i społecznych do rozwiązania w latach 2014-2024 opracowano analizę SWOT dla Gminy Tuszów Narodowy (mocne i słabe strony, możliwości i zagrożenia w aspekcie czynników: ekonomicznych, społecznych i technologicznych). Drugim elementem metody było opracowanie wizji i misji oraz określenie celów strategicznych i operacyjnych. Trzecim elementem było określenie zadań inwestycyjnych na potrzebę stworzenia Wieloletniego Planu Inwestycyjnego oraz Wieloletniej Prognozy Finansowej. Czwartym elementem było formułowanie części strategii obejmującej: sposób zarządzania, monitorowania i wdrażania Strategii.

Strategia składa się, więc z 5 zasadniczych części. Część I przedstawia sytuację wewnętrzną i zewnętrzną gminy wraz z analizą SWOT, część II zawiera wizję, misję oraz cele strategiczne i operacyjne Strategii oraz obszary rozwojowe, część III to prognoza finansowa Strategii Rozwoju Gminy Tuszów Narodowy 2014-2024, część IV-to system zarządzania Strategią, część V to plan marketingowy Strategii.

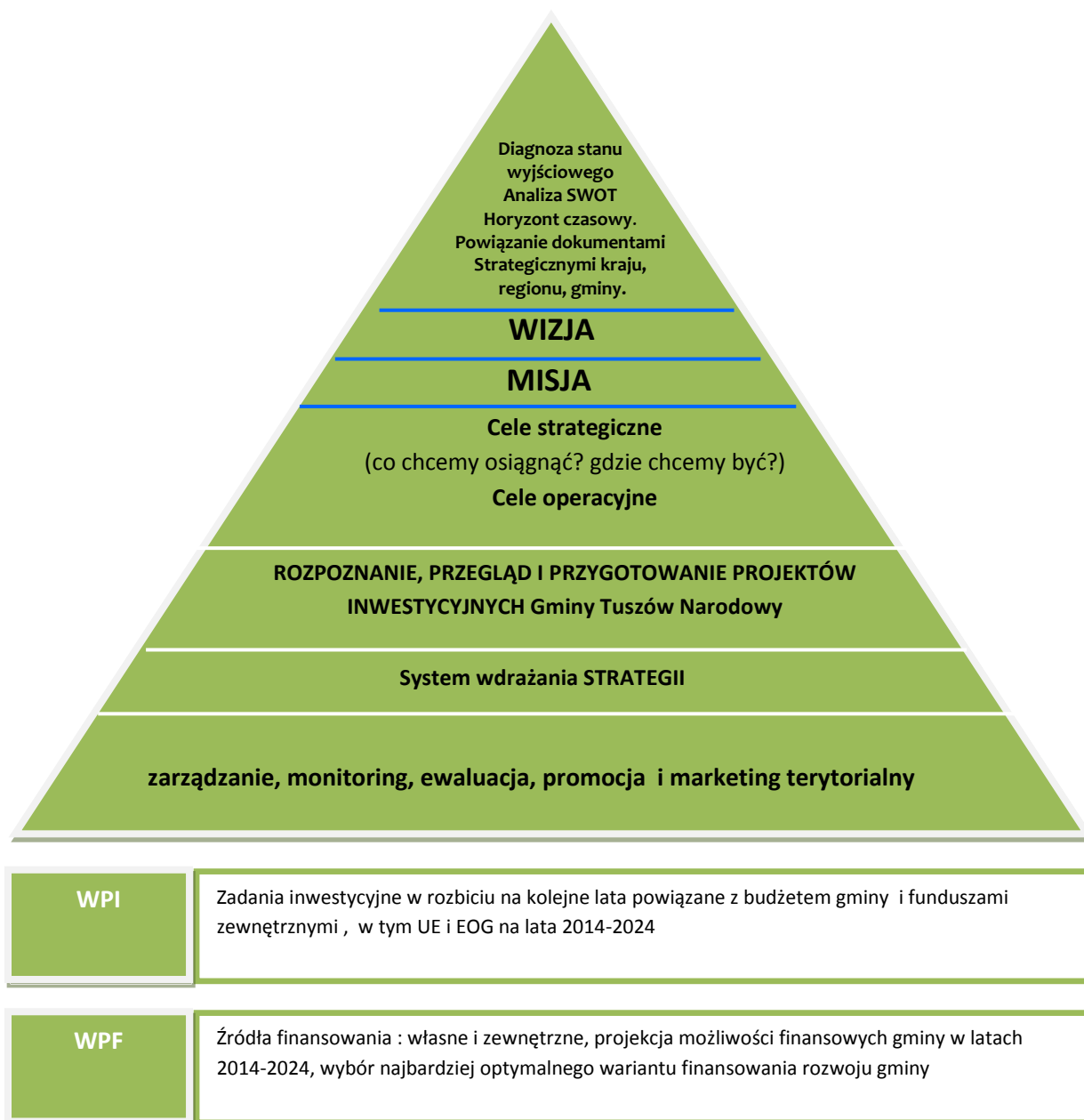
² Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (przyjęta przez Radę Ministrów 13 lipca 2010r.)

Rysunek 1. Proces tworzenia Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Tuszów Narodowy na lata 2014-2024

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 2. Schemat budowy Strategii Rozwoju Gminy Tuszów Narodowy na lata 2014-2024

Źródło: opracowanie własne

Strategia jest dokumentem stanowiącym swoiste zaproszenie do współpracy dla wszystkich aktywnych podmiotów lokalnych zainteresowanych przyszłością gminy Tuszów Narodowy.

CZĘŚĆ I

SYTUACJA WEWNĘTRZNA I ZEWNĘTRZNA – ANALIZA SWOT

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

ROZDZIAŁ 2

ANALIZA SYTUACJI OBECNEJ GMINY

2. ANALIZA SYTUACJI OBECNEJ GMINY

2.1. DANE PODSTAWOWE

Poprawna analiza sytuacji gminy Tuszów Narodowy jest podstawą do prawidłowego wyznaczenia wizji i misji gminy oraz wynikających z nich celów strategicznych.

2.1.1. POŁOŻENIE

Gmina Tuszów Narodowy jest jedną z 10 gmin należących do powiatu mieleckiego. Położona jest w północno-zachodniej części województwa podkarpackiego, na terenie Kotlinie Sandomierskiej, w równinnym terenie, w obrębie wydzielonego mezoregionu Równiny Tarnobrzesckiej. Rejony najwyżej położone w gminie to: Czajkowa, Sarnów, Dębiaki, gdzie rzeźba terenu jest niskofalista, urozmaicona wydmami najczęściej porośniętymi lasem, osiągającym wysokość ponad 180 m n.p.m. Gmina od strony północnej graniczy z Gminą Padew Narodowa, od wschodu z Gminą Cmolas, na południu sąsiaduje z Gminą Mielec i miastem Mielec, a od strony zachodniej z Gminą Gawłuszowice.

Tuszów Narodowy składa się z 14 sołectw: Babicha, Borki Nizińskie, Czajkowa, Dębiaki, Grochowe I, Grochowe II, Jaślany, Józefów, Ławnica, Malinie, Pluty, Sarnów, Tuszów Mały, Tuszów Narodowy.

Ośrodek obsługi lokalnej stanowi miejscowość Tuszów Narodowy będąca siedzibą władz samorządowych. Powierzchnia Gminy wynosi 89,24 km².

Rysunek 3. Gmina Tuszów Narodowy i jej sołectwa.

2.1.2. UWARUNKOWANIA HISTORYCZNE.

Obecne tereny gminy Tuszów Narodowy w IX i X wieku należały do terytorium Wiślan, podbitych w drugiej połowie IX wieku przez państwo wielkomorawskie, zlikwidowane po najeździe Węgrów około 906 roku. Następnie po krótkotrwałym panowaniu Czechów w drugiej połowie X wieku region przeszedł pod władanie Piastów, a po rozbiu dzielnicowym w 1138 roku w skład księstwa sandomierskiego, które otrzymał książę Henryk, a po nim kolejno Kazimierz Sprawiedliwy, Leszek Biały, Bolesław Wstydlawy, Leszek Czarny. Większość danych dotyczących poszczególnych miejscowości gminy czynionych jest przy okazji innych większych wydarzeń. I tak:

- w 1316 roku pojawiła się wzmianka o wsi Jaślany;
- w 1453 r. „Księga Polskiej Koronnoej Metriki XV stoletija” wymienia Malinie;
- w 1456 r. zapis Jana z Kobyłan o Tuszowie potwierdzony w 1470 roku przez Jana Długosza w „Dziele o uposażeniu diecezji krakowskiej”;
- w 1529 r. pierwsza informacja o Borkach Nizińskich;
- w 1569 r. protokół lustracyjny wymienia wioskę Czajkowa;
- w 1604 r. w protokole lustracyjnym odnajdujemy informację o Babisze;
- w 1660 r. pierwsze wzmianki o Grochowem;
- w 1732 r. zapis o wsi Pluty;
- w 1837 r. zapis w archiwach parafii Chorzelów o miejscowości Hyki Dębiaki obecne Dębiaki, zaś w I połowie XVII wieku odnajdujemy zapis o istnieniu młyna wodnego o jednym kole i dwóch kamieniach „na Dębiaku”;
- w latach 1783-1785 na teren naszej gminy zostali sprowadzeni koloniści niemieccy i powstały takie miejscowości jak: Josefsdorf dzisiejszy Józefów, Reichsheim – po 1947 r. Sarnów oraz Tuszów Kolonia;
- z wioski Trzeń powstałej około 1510 roku (pod tą datą odnajdujemy pierwszą wzmiankę o młynie na rzece Trześni koło Chorzelowa) została wydzielona nowa miejscowość Ławnica.

2.1.3. ŚRODOWISKO NATURALNE

GLEBY

Użytki rolne, które występują na terenie gminy Tuszów Narodowy zaliczane są do gleb II – VI klasy bonitacyjnej. Przeważają użytki w klasie IV (50,7% powierzchni użytków rolnych). Gleby klasy III

stanowią 10,3%, gleby klasy II niespełna 1%. W rejonie miejscowości: Dębiaki, Czajkowa, Grochowe, Pluty występują gleby torfowe i murszowe. Są to gleby pochodzenia organicznego.

Użytki rolne obszaru gminy Tuszów Narodowy nadają się do uprawy większości gatunków roślin. Jednak z uwagi na duży odsetek gleb zakwaszonych, użytki rolne obszaru gminy wymagają wapnowania.

LESISTOŚĆ

Lasy w gminie Tuszów Narodowy pokrywają około 34,6% jej powierzchni. Największe kompleksy leśne występują we wschodniej części gminy. Głównymi zbiorowiskami leśnymi są tu: zespół kontynentalnego lasu mieszanego oraz śródładowego boru wilgotnego, nieco mniejszy udział mają zespoły suboceanicznego i subkontynentalnego boru świeżego. Wśród drzewostanu dominuje sosna zwyczajna oraz dąb szypułkowy z domieszką brzozy brodawkowatej, buka, osiki.

KLIMAT

Okolica, w której położona jest Gmina Tuszów Narodowy jest stosunkowo ciepła. Okres wegetacji trwa 209 – 213 dni. Stosunki termiczno – wilgotnościowe pogarszają się w obrębie dolin i na obszarach płytko występujących wód gruntowych. W tym rejonie jest większa częstotliwość przymrozków, mgieł lokalnych, stagnacji chłodnych mas powietrza. Na obszarze gminy przeważają wiatry zachodnie. Średnia wielkość opadów atmosferycznych wynosi około 700 mm w roku. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi około 8,6°C, a amplituda roczna 22°C. Cechą charakterystyczną klimatu na terenie Gminy, której obszar wchodzi w skład Kotliny Sandomierskiej jest zjawisko inwersji termicznej.

KRAJOBRAZ

Rolniczy charakter gminy znajduje odzwierciedlenie w krajobrazie nizinny, w którym dominują pola uprawne przeplatane łąkami i pastwiskami. Teren gminy charakteryzuje bogactwo zbiorowisk roślinnych, wschodnia część obfituje w kompleksy leśne, oraz drobne skupiska drzew i krzewów.

FLORA I FAUNA

Charakterystyczne dla obszaru Gminy Tuszów Narodowy jest bogactwo kompleksów leśnych oraz zbiorowisk roślinnych. Wśród roślin można spotkać: dąb szypułkowy, grab zwyczajny, grąziel żółty, rosiczkę pośrednią, śnieżyczkę przebiśnieg, kosaciec syberyjski, paprotkę zwyczajną, widłak torfowy, sosnę, świerk. Stan drzewostanu jest czterdziestoletni. Bogate zbiorowiska roślinne mają wpływ na liczny skład gatunkowy fauny. Większa ilość gatunków zwierząt związana jest z terenami leśnymi, stanowiącymi środowisko dużej zwierzyny łownej: sarny, dzika, jelenia, lisa oraz ptaków, w tym bociana czarnego i orlika krzykliwego. Łąki, pola uprawne zajmowane są przez drobną zwierzynę łowną, liczne gryzonie i ptaki, które preferują przestrzenie otwarte. Wśród gatunków występujących na terenie Gminy Tuszów Narodowy, w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt wpisane są, ze względu na rzadkość występowania: czarny bocian, orlik krzykliwy, kraska.

2.2. LUDNOŚĆ

2.2.1. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA.

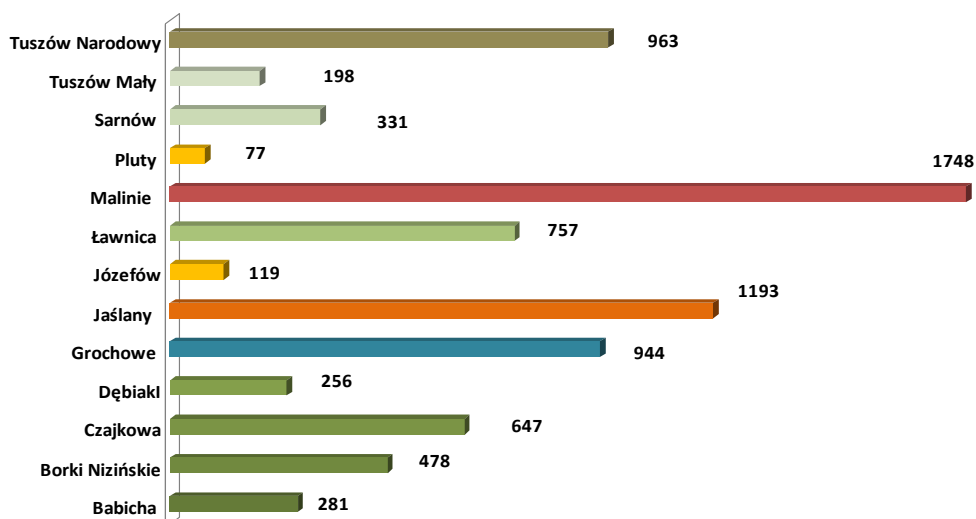
Liczba mieszkańców powoli, ale systematycznie rośnie. Ludność Gminy wynosiła na koniec 2010 roku 7802 osoby³, a na koniec 2013 roku 7992 osoby.

Tabela 1. STAN LUDNOŚCI I PROGNOZY w okresie 2010-2013.

STAN LUDNOŚCI I PROGNOZY	Jednostka miary	2010	2011	2012	2013
		stan na 31 XII			
Ogółem	osoba	7802	7853	7934	7992
mężczyźni	osoba	3918	3957	4006	4004
kobiety	osoba	3884	3896	3928	3988

Współczynnik feminizacji notowany zasadniczo nie odbiega od standardowej wartości. Na 100 mężczyzn przypada 98,1 kobiet i jest to mniej niż w województwie podkarpackim (106). Na przestrzeni ostatnich 4 lat (2010 do 2013) liczba ludności w gminie wzrosła o 212 osoby. W pięciu miejscowościach skupione jest ponad ¼ mieszkańców (Malinie, Jaślany, Tuszów Narodowy, Grochowe, Czajkowa i Ławnica). Ilość mieszkańców poszczególnych sołectw przedstawiono na rysunku nr 4.

Rysunek 4. Liczba mieszkańców gminy Tuszów Narodowy w podziale na sołectwa. [stan na 2013.12.31]

³www.tuszownarodowy.pl/?id=statystyka

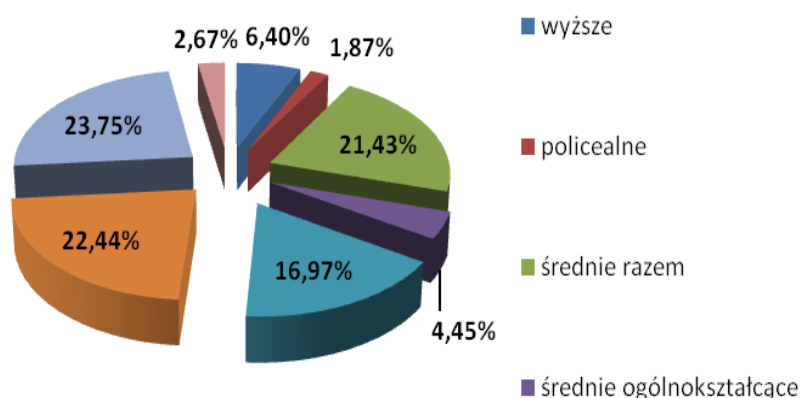
Zaludnienie w gminie Tuszów Narodowy wzrosło z 87 do 89 osób na km² (gęstość zaludnienia w powiecie wzrosła w tym czasie o 4 osoby, a w podregionie i regionie o 1 osobę km²).

Na liczbę ludności gminy oraz gęstość zaludnienia, istotny wpływ ma także przyrost naturalny. W porównaniu z powiatem mieleckim (1,5) wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców w Tuszowie Narodowym jest o 20 % większy i wynosi 1,8. (źródło: BDR-2012)

2.2.2. WYKSZTAŁCENIE

Jednym z najważniejszych wymiarów potencjału społecznego Gminy jest poziom wykształcenia jej mieszkańców. Przytoczone poniżej dane uzyskane zostały przez Główny Urząd Statystyczny w roku 2002 przy okazji prowadzenia Narodowego Spisu Powszechnego. Mając na uwadze upływ czasu, struktura wykształcenia mieszkańców mogła i z pewnością uległa pewnym przemianom, jednakże uzyskane wówczas dane są jedynymi kompleksowymi informacjami na ten temat i dlatego też wykorzystane zostaną w tej części opracowania.

Rysunek 5. Wykształcenie mieszkańców Gminy i powiatu według danych Narodowego Spisu Powszechnego (stan na rok 2002).

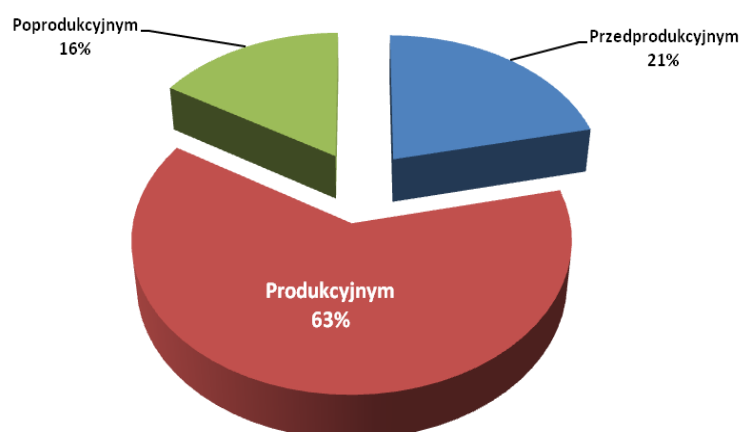

2.2.3. RYNEK PRACY

POTENCJAŁ

Struktura ludności na terenie gminy Tuszów Narodowy jest zadowalająca, gdyż po pierwsze wśród ludności przeważają osoby w wieku produkcyjnym (63%), a po drugie liczba osób w wieku przedprodukcyjnym jest większa niż w poprodukcyjnym (21% do 16%).

Rysunek 6. Struktura ludności w Gminie Tuszów narodowy wg. ekonomicznych grup wiekowych [2013r.]

[źródło: BDL 2013]

Obserwuje się także stały wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym w 2013 wzrost o 82 osoby w porównaniu do 2012r.

2.2.4. BEZROBOCIE

Według stanu na 31 grudnia 2013r. w województwie podkarpackim zarejestrowanych było 145 744 bezrobotnych, w tym 75059 kobiety (51,5% ogółu bezrobotnych). W stosunku do poprzedniego miesiąca liczba bezrobotnych spadła o 125 osób, a w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego (142 894) wzrosła o 2 850 osób.

W okresie do grudnia 2013 r. w powiatowych urzędach pracy zarejestrowano 16087 bezrobotnych, w tym 3300 po raz pierwszy. W strukturze napływu bezrobotnych do powiatowych urzędów pracy przeważają osoby, które już wcześniej tj. od 1990 r. zarejestrowano przynajmniej jeden raz w statystykach powiatowych urzędów pracy. Grupa ta obejmowała 12787 bezrobotnych wśród nowo zarejestrowanych, co stanowiło 79,5% napływu (w grudniu 2013 r. – 11663 osoby tj. 73,0% napływu).

Tabela 2. Bezrobocie – stan na 31.12.2013r. (PUP Mielec)

	Polska (%)	liczba bezrobot. (w tys.)	województwo podkarpackie (%)	liczba bezrobot. (w tys.)	powiat mielecki (%)	liczba bezrobot. (w tys.)	I. bezrobotnych Tuszów Narodowy
styczeń	14,2	2 295,7	17,0	163,0	14,0	8,6	567

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

	Polska (%)	liczba bezrobot. (w tys.):	województwo podkarpackie (%)	liczba bezrobot. (w tys.):	powiat mielecki (%)	liczba bezrobot. (w tys.):	I. bezrobotnych Tuszów Narodowy
luty	14,4	2 336,7	17,1	164,2	14,0	8,6	577
marzec	14,3	2 314,5	16,9	162,1	13,7	8,4	577
kwiecień	14,0	2 255,7	16,4	156,3	13,1	7,9	538
maj	13,5	2 176,3	15,9	150,4	12,7	7,6	522
czerwiec	13,2	2 109,1	15,5	145,8	12,1	7,3	478
lipiec	13,1	2 093,1	15,5	146,2	12,4	7,5	489
sierpień	13,0	2 083,2	15,5	146,2	12,6	7,6	499
wrzesień	13,0	2 083,1	15,6	145,9	12,0	7,4	506
październik	13,0	2 075,2	15,6	145,7	11,9	7,3	501
listopad	13,0	2 083,1	15,6	145,9	12,0	7,4	498
grudzień	13,0	2 075,2	15,6	145,7	11,9	7,3	516

Jak widać liczba osób zarejestrowanych w gminie Tuszów Narodowy na przestrzeni od stycznia do października 2013r. spadła o 8,99%.

2.3. GOSPODARKA GMINY

Gmina Tuszów Narodowy ma charakter rolniczy. W strukturze użytkowania powierzchni Gminy użytki rolne zajmują 5026 ha a lasy 3134 ha, stosownie 56% i 34,1%.

2.3.1. STAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO I PRZEZNACZENIE TERENÓW.

Ze względu na rodzaj gleb znajdujących się na terenie gminy Tuszów narodowy można wyróżnić trzy jej pasy. Pas zachodni to obszar o przewadze gleb kompleksów żytnich dobrych, pas środkowy charakteryzuje się glebami kompleksów żytnich dobrych i słabych oraz pas wschodni to obszar o przewadze trwałych użytków zielonych.

Tabela 3. Zestawienie form użytkowania gruntów w Gminie Tuszów Narodowy.

Lp.	Sołectwo	Użytki rolne [ha]					Lasy i grunty leśne	Pozostałe	Razem
		razem	grunty orne	sady	łąki	pastwiska			
	Gmina ogółem	5026	3424	8	686	618	3467	431	8924

Struktura gruntów (stan na 1.01.2012)

Gmina Tuszów Narodowy ma charakter rolniczy z różnymi kierunkami produkcji rolnej, wśród których najbardziej rozwinięta jest uprawa zbóż i ziemniaków oraz hodowla drobiu oraz trzody chlewnej.

Lepsze warunki dla upraw stwarzają gleby o wysokiej bonitacji (w klasie III stanowią 10,3% powierzchni użytków rolnych)⁴ położone w większości w zachodniej części Gminy.

Sektorem dominującym gospodarki jest sektor indywidualny. Na terenie gminy nie występują gospodarstwa uspołecznione, a grunty Skarbu Państwa wynoszą 605 ha, zaś powierzchnia gruntów komunalnych wynosi 805 ha. Tak duża powierzchnia wynika z faktu, że na terenie gminy w latach wcześniejszych istniały gospodarstwa uspołecznione, które posiadały pewne arealy ziemi, które po zlikwidowaniu zostały przejęte do Zasobów Własności Rolnej Skarbu Państwa. Grunty komunalne w większości stanowią mienie gminne. Grunty komunalne i ich największe kompleksy znajdują się w następujących miejscowościach: **Jaślany, Tuszów Narodowy, Grochowe, Czajkowa, Malinie.**

LESISTOŚĆ

Lesistość Gminy⁵ wynosi 34,1% , z czego większość lasów należy do Skarbu Państwa. Struktura własnościowa została przedstawiona w tabeli nr 4.

Tabela 4.Zestawienie form użytkowania lasów w Gminie Tuszów Narodowy.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia gruntów leśnych [ha]							Lesistość w %
	ogółem	publiczne				prywatne	Ogółem lasy	
		razem	własność Skarbu Państwa		własność gmin			
			razem	w tym w zarządzie Lasów Państwowych				
Gmina Tuszów Narodowy	3134,5	2517,5	2265,5	2262,5	252,0	617,0	3041,1	34,1

Województwo Podkarpackie. Podregiony, powiaty, gminy 2012– GUS

Zalesianie jest jednym ze sposobów zagospodarowania terenów o niskiej bonitacji gleb, co znalazło wyraz w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Tuszów Narodowy. Na terenie gminy planowane jest zwiększenie powierzchni zalesień na gruntach użytków i niskich klas bonitacyjnych V-VI, nieprzydatne dla rolnictwa z uwagi na rosnące koszty produkcji, które obejmą grunty położone przy istniejących kompleksach leśnych powiększając ich powierzchnię. Ogólna powierzchnia gruntów przeznaczonych do zalesienia na terenie gminy według „Projektu granicy polno-leśnej” wynosi 216 ha. Największe powierzchnie do zalesienia znajdują się

- Czajkowa–45,65 ha,
- Grochowe–48,82 ha,
- Dębiaki–26,64 ha,

⁴ STUDYUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY TUSZÓW NARODOWY

⁵ Rocznik Statystyczny województwa podkarpackiego 2012

- Sarnów–22,27 ha,
- Tuszów Narodowy–27,57 ha,
- Jaślany–19,93 ha,
- Borki Nizińskie–19,20 ha.

Nie przewiduje się zalesień gruntów na wsiach: Józefów, Malinie, Pluty i Tuszów Mały. Nowe kompleksy leśne proponuje się utworzyć w Tuszowie Narodowym i Grochowym⁶.

Pomimo, że wskaźnik lesistości już dzisiaj wynosi znacznie ponad średnią krajową plasując Gminę w klasie jednostek terytorialnych o średnim wskaźniku– ponad 30%, to biorąc pod uwagę warunki środowiska przyrodniczego, działania na rzecz jego zwiększenia należy uznać za zasadne. Z roku na rok zwiększa się ilość lasów będących własnością gminy i skarbu państwa. Grunty leśne i użytki zielone znajdują się we wschodniej części gminy, są one w znacznej części na terenie objętym ochroną krajobrazu (2774 ha) w ramach Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Rozporządzenie Wojewody Rzeszowskiego Nr 35 z 14 lipca 1992 roku).

NATURA 2000

Na terenie gminy obszar Natura 2000 obejmuje jej część centralną i wschodnią tj. 5172,5ha, co stanowi ok.58% obszaru gminy (obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 OSO „Puszcza Sandomierska” o kodzie PLB180005.) Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Puszcza Sandomierska” został ustanowiony (wśród innych obszarów tego typu) Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. zmieniającym Rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 z 2004 roku. (Dz. U. z dnia 28 września 2007 r., Nr 179, poz. 1275).

Rysunek 7. Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Puszcza Sandomierska”
na obszarze Gminy Tuszów Narodowy

Gdzie :

Puszcza Sandomierska Natura 2000

Obszar gminy Tuszów Narodowy objęty ochroną krajobrazu

⁶Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Tuszów Narodowy

2.3.2. PODMIOTY GOSPODARCZE

Wg CEIDG, w gminie Tuszów Narodowy (łącznie 14 sołectw) działa 456 przedsiębiorstw, w tym :

Tabela 5. Podmioty gospodarki narodowej (bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne) wg rejestru Regon.

Wyszczególnienie	Ogółem	Przedsiębiorstwa państwowe	W tym						Spółdzielnie	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
			Razem	Spółki			Cywilne			
				W tym						
				Handlowe		Z o.o.				
Razem	Akcyjne									
Gmina Tuszów Narodowy	456	0	54	30	0	21	24	1	344	

Źródło : GUS (stan na 31.12.2013)

Dominującym typem przedsiębiorstwa jest działalność gospodarcza prowadzona przez osoby fizyczne, stanowią one 75,4% przedsiębiorstw. Na terenie Gminy nie działają przedsiębiorstwa państwowe. Zestawienie dla Gminy zawarto w tabeli nr 6.

Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej (sektor prywatny) Gminy Tuszów Narodowy [okresie 2010-2013].

	2010	2011	2012	2013
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON				
sektor prywatny – Ogółem, w tym:	388	397	405	438
<i>sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą</i>	<i>309</i>	<i>318</i>	<i>317</i>	<i>344</i>
<i>sektor prywatny - spółki handlowe</i>	<i>21</i>	<i>20</i>	<i>25</i>	<i>30</i>
<i>sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego</i>	<i>6</i>	<i>5</i>	<i>5</i>	<i>7</i>

Ponadto można zaobserwować stały wzrost rejestrowanych podmiotów (tabela nr 7.)

Tabela 7. BILANS - Podmioty gospodarki narodowej (sektor prywatny) Gminy Tuszów Narodowy [okresie 2010-2013].

	2010	2011	2012	2013
NOWO ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ				
sektor publiczny - ogółem	0	0	1	0

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

	2010	2011	2012	2013
sektor prywatny - ogółem	53	30	41	59
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	50	29	31	52
sektor prywatny - spółki handlowe	1	0	5	6
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0	0	0	3
+WYREJESTROWANE Z REJESTRU REGON PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ				
sektor prywatny - ogółem	17	25	33	30
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	16	24	32	30
BILANS:	+36	+5	+8	+29

Najwięcej podmiotów (61,4%) zarejestrowanych jest w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe budownictwo i handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle.

Natomiast w ewidencji KRS w gminie Tuszów Narodowy zarejestrowanych jest 34 podmioty gospodarcze głównie w Maliniu i Ławnicy oraz 29 stowarzyszeń, fundacji i innych organizacji społecznych.

Tabela 8. Podmioty gospodarki narodowej (bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne) w sumie w sołectwach Gminy Tuszów Narodowy.

Zagadnienie	Gmina Tuszów Narodowy - Sołectwa												
	Babich	Borki Nizińskie	Czajkowa	Dębiaki	Grochowe I i II	Jaślany	Józefów	Ławnica	Malinie	Pluty	Sarnów	Tuszów Mały	Tuszów Narodowy
Podmioty gospodarcze ⁷	4	11	11	3	24	35	2	26	75	2	9	7	50

Źródło: Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej (CEIDG) stan na 1.02.2014

⁷ Wg Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej (CEIDG)

2.3.3. POWIERZCHNIA WOLNYCH TERENÓW INWESTYCYJNYCH

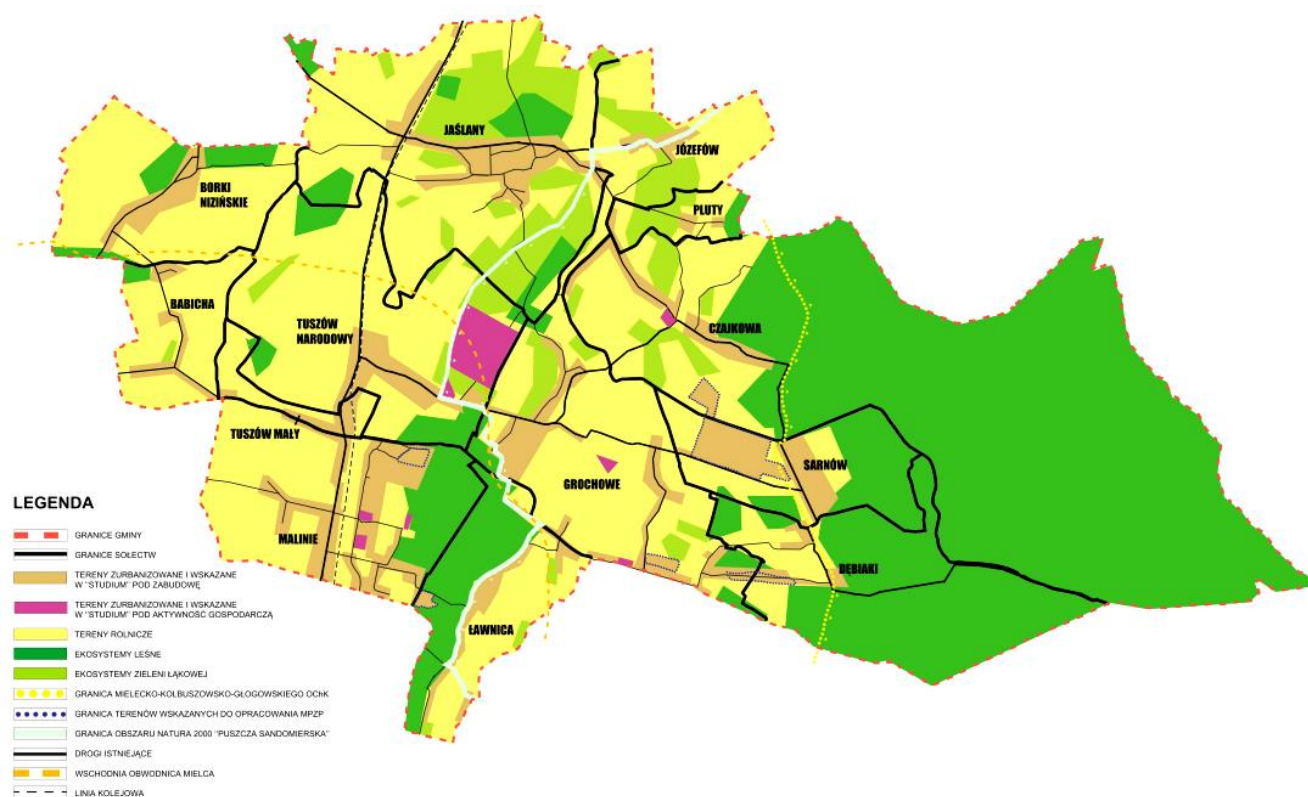
Powierzchnia wolnych terenów inwestycyjnych w gminie oraz poszczególnych sołectwach została przedstawiona w tabeli nr 2.9. Dane na podstawie informacji zawartych na stronie internetowej Gminy i w Geoportal.pl wskazują, że w sumie jest to około 95 ha.

Tabela 9. Wolne tereny inwestycyjne w sołectwach Gminy Tuszów Narodowy.

Zagadnienie	Gmina Tuszów Narodowy - Sołectwa												
	Babich	Borki Nizińskie	Czajkowa	Dębiaki	Grochowe I i II	Jaślany	Józefów	Ławnica	Malinie	Pluty	Sarnów	Tuszów Mały	Tuszów Narodowy
Powierzchnia wolnych terenów inwestycyjnych (ha)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	95

Źródło: mapy.geoportal.gov.pl/imap/

Rysunek 8. Wolne tereny pod inwestycje w Gminie Tuszów Narodowy

Źródło: Analiza potencjału inwestycyjnego Gminy tuszów Narodowy (2014)

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

2.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

2.4.1. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Obszar Gminy Tuszów Narodowy zaopatrywany jest z ujęcia „Jaślany”. Woda przeznaczona jest na cele bytowo – komunalne. Ujęcie stanowią trzy studnie głębinowe: o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych (łącznie) 55 m³/h oraz stacja uzdatniania wody. Zarówno studnie głębinowe jak i stacja uzdatniania wody posiadają rezerwę wydajności zdolną do pokrycia docelowego zapotrzebowania.

Gmina Tuszów Narodowy posiada opracowany „Program Ogólny Kanalizacji Sanitarnej” dla całej gminy, przyjmując założenie odprowadzania ścieków sanitarnych docelowo do oczyszczalni ścieków miasta Mielec.

Na terenie gminy utrzymaniem obsługiwanej infrastruktury wodno-ściekowej zajmuje się Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Jaślanach, który nadzoruje:

☞ WODOCIĄGI: 14 wsi:

- 103 km sieci głównej rozdzielczej.
- 1899 przyłączy wodociągowych
- 1 Stacja Uzdatniania Wody.

Tabela 10. Sieć wodociągowa i zużycie wody – Gmina Tuszów Narodowy 2011 i 2012 rok.

Zakres przedmiotowy	Jednostka miary	Wartość Rok 2011	Wartość Rok 2012
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	103,3	103,6
Długość czynnej sieci rozdzielczej w zarządzie bądź administracji gminy	km	103,3	103,6
Długość czynnej sieci rozdzielczej w zarządzie bądź administracji gminy, eksploatowanej przez jednostki gospodarki komunalnej	km	103,3	103,6
Połączenie prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt	1899	1919
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	190	185
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	7140	7221
Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	24,3	23,5
Zużycie wody w gospodarstwach domowych w miastach na 1 mieszkańca	m ³	0	0
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca	m ³	24,3	23,5

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS.

Budowa sieci wodociągowej na terenie gminy Tuszów Narodowy została praktycznie zakończona. Korzysta z niej ponad 91% ludności.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

KANALIZACJA

Sieć kanalizacyjna jest słabo rozwinięta (38 km sieci grawitacyjnej i ciśnieniowej) i obejmuje prawie 30% ludności. We wsi Malinie jest do niej podłączonych 498 gospodarstw, a w części Tuszowa Narodowego – 48 gospodarstw. Przepompownie ścieków znajdują się w Tuszowie Narodowym i Maliniu.

Tabela 11. Urządzenia sieciowe, kanalizacja w gminie Tuszów Narodowy w 2012 r. (aktualizacja 26/09/2013).

Zakres przedmiotowy	Jednostka miary	Wartość Rok 2012
<i>Długość czynnej sieci kanalizacyjnej</i>	km	38,2
<i>Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w zarządzie bądź administracji gminy</i>	km	38,2
<i>Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w zarządzie bądź administracji gminy, eksploatowanej przez jednostki gospodarki komunalnej</i>	km	38,2
<i>Połączenie prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania</i>	szt.	498
<i>Ścieki odprowadzone</i>	dam ³	45
<i>Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach</i>	osoba	-
<i>Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej</i>	osoba	2083

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS.

2.4.2. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ.

Budynki na terenie gminy Tuszów Narodowy zaopatrywane są w ciepło z indywidualnych kotłowni, brak jest centralnego systemu grzewczego obsługującego poszczególne miejscowości. Domy mieszkalne posiadają kotłownie indywidualne, w większości opalane są węglem i drewnem.

Budynki oświatowe na terenie Gminy Tuszów Narodowy ogrzewane są kotłowniami :

- gazowymi w: *Grochowem i Ławnicy, Maliniu, Tuszowie Narodowym,*
- olejowymi w: *Borkach Nizińskich, Jaślanach,*
- węglowymi w: *Czajkowej.*

2.4.3. ENERGIA ELEKTRYCZNA.

Gmina Tuszów Narodowy jest w pełni zelektryfikowane i posiada na całym swym obszarze sieć energetyczną, którą obsługuje Rzeszowski Zakład Energetyczny S.A. – Rejon Energetyczny w Mielcu.

Podstawowym Głównym Punktem Zasilania gminy w energię elektryczną jest GPZ 110/30/15 kV „Mielec” i GPZ 110/15 kV „Mielec – Smoczka”. Znikomy udział w zasilaniu ma GPZ 110/15 kV

„Kolbuszowa” i GPZ 110/30/15 kV „Machów”. Obszar gminy zasilany jest napięciem 15 kV z wyjątkiem jednej stacji transformatorowej „Jaślany 8”.

2.4.4. SIEĆ GAZOWA

Sieć gazowa (gaz ziemny przewodowy) dostępna obejmuje ponad 39% mieszkańców Gminy zamieszkałych w pięciu miejscowościach⁸

Tabela 12. Urządzenia sieciowe, sieć gazowa w gminie Tuszów Narodowy w 2012 r. (aktualizacja 21/01/2013).

Zakres przedmiotowy	Jednostka miary	Wartość Rok 2011
Długość czynnej sieci ogółem	m	41749
Długość czynnej sieci rozdzielczej	m	41749
Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	szt.	967
Odbiorcy gazu	gosp. dom	825
Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkanie gazem	gosp. dom	372
Odbiorcy gazu w miastach	gosp. dom	0
Zużycie gazu	tys. m ³	420,1
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań	tys. m ³	244,3
Ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	3094

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS.

2.4.5. SIEĆ TELEINFORMATYCZNA

Wszystkie miejscowości Gminy Tuszów Narodowy są wyposażone w przewodowe sieci telekomunikacyjne lub dostępny jest system radiowy. Zasięg telefonii komórkowej nie pokrywa w całości obszaru gminy. Występują problemy z zasięgiem w miejscowościach Sarnów, Czajkowa, Dębiaki. Na terenie województwa podkarpackiego realizowany jest Projekt „Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej” (SSPW) – dostępu do internetu szerokopasmowego o szybkości ok. 40 Mb/s w latach 2014-2017. Sieć zapewni mieszkańcom, podmiotom publicznym oraz przedsiębiorcom z terenu województwa możliwość korzystania z usług teleinformatycznych oraz z multimedialnych zasobów informacji i usług świadczonych elektronicznie oraz umożliwi efektywną wymianę danych pomiędzy samorządami, urzędami administracji państwowej, placówkami edukacyjnymi, szpitalami i innymi instytucjami publicznymi, a także mieszkańcami oraz podmiotami gospodarczymi. Strategiczny cel, którego realizację ma ułatwić rozwój sieci i usług szerokopasmowych to pobudzenie rozwoju gospodarczego, w tym także w gminie Tuszów Narodowy. Sieć będzie dostępna na równoprawnych zasadach dla wszystkich operatorów i dostawców usług telekomunikacyjnych, którzy chcieliby świadczyć usługi lub budować własną infrastrukturę na terenie województwa⁹. Miejscowości w gminie Tuszów Narodowy, w których znajdują się węzły sieci to Babicha i Czajkowa,

⁸msd.ksgaz.pl

⁹ Studium wykonalności projektu Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej - województwo podkarpackie

Nasylenie gospodarstw domowych w Gminie (przybliżony odsetek ludności)¹⁰:

- telefonia stacjonarna - 100%;
- telefonia komórkowa - zasięg wszystkich operatorów krajowych (utrudniony we wschodniej części Gminy);

2.4.6. KOMUNIKACJA I TRANSPORT.

Przez Tuszów Narodowy przechodzą następujące drogi wojewódzkie:

- **Nr 985 przechodzącej przez relacji Dębica – Mielec – Tarnobrzeg.**

Zapewnia możliwość powiązań z systemem ponadlokalnym w skali województwa, regionu i kraju. Przechodzi przez zachodnią część obrzeżem obszaru gminy bezpośrednio obsługując miejscowości: Tuszów Narodowy, Jaślany, Tuszów Mały i Malinie. Ze względu na utrwalony historycznie przebieg jest drogą ogólnie dostępną z dużą ilością włączy i indywidualnych zjazdów.

- **Nr 982 przechodzącej przez Szczucin – Sadek Góra – Jaślany.**

Stanowi łącznik pomiędzy drogą krajową Nr 73 o kierunku Kielce – Szczucin – Tarnów – Jasło. Łączna długość dróg wojewódzkich wynosi: 10,813 km.

Przez gminę przechodzą także drogi powiatowe, których łączna długość wynosi 38,79 km. Element uzupełniający sieć dróg wojewódzkich i powiatowych stanowią drogi gminne.

Kluczowe znaczenie, z punktu widzenia komunikacji Gminy, mają drogi wojewódzka nr 985 i budowana obwodnica Mielca, łącząca województwo podkarpackie z województwem świętokrzyskim.

Komunikacja zbiorowa

Komunikacja zbiorowa w Gminie Tuszów Narodowy oparta jest na usługach świadczonych przez Ariva sp. z o.o. o/Mielec, Markpol oraz Miejską Komunikację Samochodową sp. z o.o. (MKS). Usługi MKS obejmują 12 linii podmiejskich, które obecnie swoim zasięgiem obejmują tylko niewielką część terenu Gminy Tuszów Narodowy (Borki Nizańskie, Ławnica). Również z terenu gminy do Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Mielcu kursuje kilkanaście linii Miejskiej Komunikacji Samochodowej¹¹.

2.5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

2.5.1. KULTURA

Wiejski Dom Kultury i Rekreacji w Grochowem

¹⁰www.tuszownarodowy.pl

¹¹Źródło: opracowano na podstawie wyszukiwarki połączeń MKS

Główne zadania Domu Kultury to przede wszystkim kształtowanie wzorów aktywnego uczestnictwa w kulturze, rozbudzanie zainteresowań i potrzeb kulturalnych. Podstawowym zadaniem placówki jest promowanie i kultywowanie twórczości ludowej i regionalnej oraz organizacja „czasu wolnego”.

Dom Kultury współpracuje z organizacjami społecznymi LZS, Stowarzyszeniami, OSP organizując wspólne imprezy kulturalne, sportowe, wystawiennicze rekreacyjne i rozrywkowe. Współpracuje również ze szkołami podstawowymi oraz gimnazjum z terenu gminy Tuszów Narodowy, a także z ościennymi placówkami kultury. Rocznie organizowane jest około 90 wydarzeń kulturalnych artystycznych, oświatowych i rozrywkowych, o zasięgu gminnym, a także powiatowym. W ośrodku działają zespoły i kółka. Zespoły prowadzone przez instruktorów WDKiR zdobyły wiele nagród i wyróżnień. W Domu Kultury znajduje się Izba Kultury Materialnej, która zabezpiecza i prezentuje dawne narzędzia pracy, używane przez mieszkańców gminy w przeszłości. Dla odwiedzających izbę odbywają się tu lekcje o tradycjach i historii regionu lasowiackiego. Organizowane są tu również warsztaty rękodzieła oraz wystawy twórczości amatorskiej jak i profesjonalnej artystów z gminy Tuszów Narodowy jak i z poza niej.

Dom Kultury w Grochowem to miejsce w, którym mieści się także „Niezwykła Biblioteka”, której księgozbiór stworzony przez dzieci i młodzież jest pokłosiem konkursu literacko-plastycznego pn. „Wydajemy własną książkę” organizowanego pod patronatem Starostwa Powiatowego w Mielcu i Urzędu Gminy w Tuszowie Narodowym.

2.5.2. ZABYTKI

Wśród zabytków na terenie wymienia się m.in.: zabytkowy kościół w Sarnowie z 1833r., który został wybudowany przez kolonistów niemieckich jako zbiór protestancki. W jego wnętrzu na uwagę zasługuje obraz Najświętszego Serca Jezusa z XVII w. Ponadto warto zwrócić uwagę na zespół młyna wodnego w Dębiakach, a także dworek Tarnowskich i Zespół parkowy, Kościół w Jaślanach z 1904r.

Szczególną uwagę darzy się dawną szkołę ludową, obecnie Bibliotekę i Centrum Pamięci generała Władysława Sikorskiego w Tuszowie Narodowym, która stanowi swoistego rodzaju wizytówkę gminy, przyciągającą znane osobistości życia politycznego, społecznego, naukowego, kulturalnego.

Gmina Tuszów Narodowy włączona została do systemu szlaków turystycznych, które przebiegają przez powiat mielecki. Przez obszar gminy przebiega trasa imienia Władysława Sikorskiego od Gawłuszowic przez Brzyście – Tuszów Mały – Tuszów Narodowy – Grochowe – Ławnicę, dalej przez gminę Mielec do Kolbuszowej i Rzeszowa.

2.5.3. BIBLIOTEKA

Na terenie Tuszowa Narodowego funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna, która swoim zasięgiem obejmuje 4 filie biblioteczne usytuowane w miejscowościach: Jaślany, Ławnica, Malinie, Sarnów.

Biblioteka założona została w 1949 roku, a jej podstawowym zadaniem jest rozwój czytelnictwa i upowszechnianie kultury oraz oświaty na terenie naszej gminy.

Od 1987 roku biblioteka jest właścicielem domu urodzin Generała Władysława Eugeniusza Sikorskiego, który po kapitalnym remoncie od 26 sierpnia 1990 roku stał się siedzibą biblioteki i utworzonej przez nią Izby Pamięci generała Sikorskiego, przekształconej w 2011 roku w Centrum Pamięci generała Władysława Sikorskiego.

Niezależnie od zbiorów bibliotecznych i eksponatów związanych z osobą generała Sikorskiego zgromadzonych i opisanych w Izbie Pamięci, biblioteka zajmuje się gromadzeniem dokumentów, zdjęć, opisów, wspomnień, wywiadów, zapisów kronikarskich, związanych z historią i kulturą naszej gminy oraz utworzona została tzw. "Galeria Przodków", na bieżąco uzupełniana o nowo pozyskane materiały.

2.5.4. CENTRUM PAMIĘCI GENERAŁA SIKORSKIEGO

Mieści się w domu urodzin Generała W.E. Sikorskiego. Funkcjonuje pod patronatem Gminnej Biblioteki Publicznej. Budynek wzniesiony został w 1869 roku. Pierwotnie mieściła się tu szkoła ludowa oraz mieszkanie nauczyciela. W 1881 roku uczył w niej, w zastępstwie Tomasz Sikorski. Tutaj też przyszedł na świat jego syn – Władysław (ur. 20.05.1881 r.), przyszły generał, premier i Naczelnik Wódz PSZ podczas II wojny światowej.

Od 1990 roku funkcjonowała w nim w strukturze biblioteki Izba Pamięci generała Władysława Sikorskiego, która po rozbudowie w 2011r. została przekształcona w Centrum Pamięci z bogatym zasobem zbiorów związanych z działalnością generała – ok.3tys.dokumentów, w tym fotografie, listy generała, książki.

Centrum Pamięci dokumentujące tuszowski rodowód generała Sikorskiego jest miejscem zwiedzonym przez turystów, historyków, ludzi zainteresowanych znaczeniem Jego osoby w historii Polski. Często odbywają się tutaj lekcje dla dzieci i młodzieży szkolnej dotyczące II wojny światowej i roli jaką odegrał w niej Władysław Sikorski.

2.5.5. SZKOŁY

Na terenie Gminy¹² funkcjonuje 6 szkół podstawowych (34 oddziały) - 5 szkół podstawowych z jedną filia o strukturze organizacyjnej klas I – VI i jedno publiczne gimnazjum z trzyklasową strukturą organizacyjną¹³. Łącznie w 57salach lekcyjnych uczy się 462 uczniów:

- ↪ *Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II w Tuszowie Narodowym*
- ↪ *Zespół Szkół w Jaślanach, gdzie funkcjonuje także:*
 - *Publiczne Przedszkole w Jaślanach*

¹² Analiza potencjału inwestycyjnego gminy Tuszów Narodowy (2014)

¹³ www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/rzesz/ASSETS_podregiony2013.pdf rok 2012/2013

– Szkoła Podstawowa im. bł. Ks. Jerzego Popiełuszki.

- ↪ Szkoła Podstawowa w Borkach Nizińskich
- ↪ Szkoła Podstawowa w Czajkowej
- ↪ Szkoła podstawowa im. Gen. Władysława Sikorskiego w Tuszowie Narodowym z filią w Grochowem
- ↪ Zespół Szkół w Maliniu:
 - Szkoła Podstawowa im. Ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Maliniu (Przy szkole działa świetlica)
 - Publiczne Przedszkole w Ławnicy
- ↪ Punkt Przedszkolny w Tuszowie Narodowym.

2.5.6. POMOC SPOŁECZNA

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuszowie Narodowym powołany został uchwałą Nr X/48/90 Gminnej Rady w Tuszowie Narodowym z dnia 26 lutego 1990r. W Gminie Tuszów Narodowy nie ma domu pomocy społecznej, wszelkie potrzeby w tym zakresie zapewnia Dom Pomocy Społecznej w Mielcu.

Najbardziej potrzebującym mieszkańcom gminy pomoc zapewnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Jest ona realizowana w formie rent socjalnych, zasiłków stałych, zasiłków okresowych, ochrony macierzyństwa, zasiłków specjalnych, zasiłków celowych, dożywiania dzieci w szkołach.

Pomocy udziela też Zakład Opieki Leczniczej w Mielcu.

2.5.7. GMINNY ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ W MALINIU

Gminny Zakład Aktywności Zawodowej w Maliniu działa w oparciu o ustawę o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Został utworzony na podstawie umowy o dofinansowanie kosztów utworzenia i działania Zakładu Aktywności Zawodowej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, zawartej przez Gminę Tuszów Narodowy z Samorządem Województwa Podkarpackiego. Zakład rozpoczął działalność 27 grudnia 2007 roku, jako jedyny samorządowy ośrodek na Podkarpaciu.

Zakład jest przedsiębiorstwem całkowicie podporządkowanym potrzebom pracujących w nim osób niepełnosprawnych i służy ich aktywizacji oraz przygotowaniu do pełnego, samodzielnego życia w otwartym środowisku. Jego celem, jak każdego przedsiębiorstwa, jest przychód i zysk, który zależy od wydajności pracy, a więc również od procesu rehabilitacji społecznej pracowników.

Gminny Zakład Aktywności Zawodowej w Maliniu prowadzi usługi w zakresie niskonakładowego druku cyfrowego. Drukarnia przygotowuje materiały reklamowe (brozury i foldery), zaproszenia, wizytówki, kalendarze, dyplomy, oferty, gazetki, dokumenty personalizowane oraz druki okolicznościowe.

2.5.8. ŚWIETLICA SOCJOTERAPEUTYCZNA

Świetlica Socjoterapeutyczna w Borkach Nizińskich powstała w 2006 roku, w ramach programu „Świetlica, Praca i Staż – socjoterapia w środowisku wiejskim”, realizowanym ze środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego i Urzędu Gminy w Tuszowie Narodowym.

W 2010 r. Świetlica została gruntownie wyremontowana ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 oraz Gminy Tuszów Narodowy, w ramach realizacji projektu „Unowocześnienie bazy systemu opieki społecznej na terenie Gminy Tuszów Narodowy poprzez modernizację, poprawę warunków lokalowych i dostosowanie do obowiązujących standardów”.

Jednym z celów projektu była poprawa warunków technicznych Świetlicy Socjoterapeutycznej w Borkach Nizińskich poprzez kompleksowy remont budynku świetlicy, gdzie zostały zastosowane nowoczesne technologie, m.in. ekologiczna, przydomowa oczyszczalnia ścieków oraz geotermalna pompa ciepła wraz z sondą gruntową; co zminimalizuje koszty energii i utrzymania obiektu. Zmieniła się także estetyka otoczenia świetlicy – powstały miejsca parkingowe oraz zostały zagospodarowane tereny zielone wokół obiektu. Dodatkowo obiekt został dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz wyposażony w sprzęt komputerowy i sportowy.

2.5.9. ORGANIZACJE POZARZADOWE

2.5.8.1. Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych

W gminie Tuszów Narodowy działa 13 jednostek OSP. Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych na terenie gminy posiadają osobowość prawną. Działają jako stowarzyszenia na podstawie Statutu Ochotniczej Straży Pożarnej. Są wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego - Rejestru Stowarzyszeń. Posiadają NIP i REGON.

Jednostki OSP działające na terenie gminy swoją działalność statutową realizują poprzez branie udziału w akcjach ratowniczo-gaśniczych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń na terenie gminy, powiatu, województwa, prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie powstaniu pożarów.

2.5.8.2. LUDOWE ZESPOŁY SPORTOWE

Bazę sportową na terenie gminy Tuszów Narodowy stanowią następujące kluby sportowe:

Ludowy Klub Sportowy Ikarus Tuszów Narodowy

Rok założenia: 1951

Ludowy Klub Sportowy Sokół Malinie

Rok założenia: 1945

Ludowy Klub Sportowy Jutrzenka Ławnica

Rok założenia: 1954

Ludowy Klub Sportowy Dębiaki

Rok założenia: 1983

Babicha Borki Nizińskie

2.5.8.3. POZOSTAŁE STOWARZYSZENIA I GRUPY NIEFORMALNE

- Towarzystwo Społeczno-Kulturalne im. Gen. Wł. Sikorskiego w Tuszowie Narodowym
- Europejskie Stowarzyszenie Kobiet „Nasze Grochowe II”
- Stowarzyszenie Oświatowo-Wychowawcze Ojcowizna w Tuszowie Narodowym
- Stowarzyszenie Kobiet w Borkach Nizińskich
- Stowarzyszenie „Jaśłany”
- Stowarzyszenie Awiatyczne Tuszów Narodowy
- Stowarzyszenie Leśne Echo w Czajkowej
- Klub Dobrej Współpracy Grochowe II

GRUPY NIEFORMALNE

- Koło Gospodyń w Jaślanach
- Koło Gospodyń „Śwarne Babki” w Maliniu
- Koło Gospodyń w Dębiakach
- Koło Gospodyń w Babisze

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

ROZDZIAŁ 3

ZARYS POLITYKI PAŃSTWA A STRATEGIA

Strategia Rozwoju Gminy Tuszów Narodowy na lata 2014-2024 jest powiązana z następującymi dokumentami na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym:

POZIOM KRAJOWY

1. Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo.
2. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju.
3. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: regiony, miasta, obszary wiejskie.
4. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

POZIOM REGIONALNY

5. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020" (aktualizacja 2013)
6. Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackie 2020.
7. Programy operacyjne perspektywy finansowej 2014 – 2020.

POZIOM LOKALNY

POZIOM KRAJOWY

1. Strategia Rozwoju Kraju 2020.

Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 (ŚSRK) jest elementem nowego systemu zarządzania rozwojem kraju, którego fundamenty zostały określone w znowelizowanej ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.) oraz w przyjętym przez Radę Ministrów 27 kwietnia 2009 r. dokumencie Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

- ŚSRK wytycza obszary strategiczne, w których koncentrować się będą główne działania oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.
- Dokonany w ŚSRK wybór 3 obszarów strategicznych jest odpowiedzią na kluczowe wyzwania w najbliższym dziesięcioleciu, pozwalające na zintensyfikowanie procesów rozwojowych oraz uniknięcie dryfu rozwojowego.:
 - **OBSZAR STRATEGICZNY I. SPRAWNE I EFEKTYWNE PAŃSTWO**
 - **OBSZAR STRATEGICZNY II. KONKURENCYJNA GOSPODARKA**
 - **OBSZAR STRATEGICZNY III. SPÓJNOŚĆ SPOŁECZNA I TERYTORIALNA**

2. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.) (art. 9 ust. 1) – *dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującym okres co najmniej 15 lat*. Celem głównym dokumentu Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce.

Strategia wyznacza 9 obszarów rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraj:

- I. Makroekonomiczne ramy rozwoju Polski***
- II. Kreatywność indywidualna i innowacyjna gospodarka***
- III. Polska Cyfrowa***
- IV. Kapitał Ludzki***
- V. Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko***
- VI. Rozwój regionalny***
- VII. Transport***
- VIII. Kapitał Społeczny***
- IX. Sprawne Państwo***

3. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: regiony, miasta, obszary wiejskie

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR) jest dokumentem określającym cele i sposób działania podmiotów publicznych, a w szczególności rządu

i samorządów województw, w odniesieniu do polskiej przestrzeni dla osiągnięcia strategicznych celów rozwoju kraju. Dokument wyznacza cele polityki rozwoju regionalnego, w tym wobec obszarów wiejskich i miejskich, oraz definiuje ich relacje w odniesieniu do innych polityk publicznych o wyraźnym terytorialnym ukierunkowaniu.

Celem strategicznym polityk regionalnej, określonym w KSRR, jest efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju - wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym KSRR ustala **trzy cele szczegółowe do 2020 roku:**

- **Cel 1. WSPOMAGANIE WZROSTU KONKURENCYJNOŚCI REGIONÓW**
- **Cel 2. BUDOWANIE SPÓJNOŚCI TERYTORIALNEJ I PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI OBSZARÓW PROBLEMOWYCH**
- **Cel 3. TWORZENIE WARUNKÓW DLA SKUTECZNEJ, EFEKTYWNEJ I PARTNERSKIEJ REALIZACJI DZIAŁAŃ ROZWOJOWYCH UKIERUNKOWANYCH TERYTORIALNIE**

4. Koncepcja Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Koncepcja określa system strategicznych celów rozwoju i zagospodarowania przestrzennego kraju. Głównym motywem wyboru celów strategicznych, kreujących politykę przestrzenną jest historyczna konieczność i szansa dynamizacji rozwoju zmierzająca do osiągnięcia europejskich standardów życia społeczeństwa poprzez zwiększenie konkurencyjności gospodarki w otwartym systemie światowym.

Drogą do zapewnienia realizacji celu strategicznego polityki przestrzennego zagospodarowania kraju jest koncentracja działań podmiotów publicznych w wybranych obszarach tematycznych i na wyodrębnionych terytoriach. Wybór celów i obszarów interwencji wynika z diagnozy sytuacji, w tym najważniejszych uwarunkowań rozwojowych oraz trendów rozwojowych kraju na tle międzynarodowym, przede wszystkim w skali Unii Europejskiej. Cele wraz z odpowiednimi instrumentami powinny zapewnić realizację wizji przestrzennego zagospodarowania Polski 2030.

Rozwój będzie wymagał wzmocnienia i wykorzystania potencjału wewnętrznego regionów, zwłaszcza bazującego na unikatowych zasobach kulturowych i przyrodniczych oraz kapitale ludzkim. Specjalizacja regionów będzie sprzyjać koncentracji wysiłku na realizacji ambicji strategii Europa 2020.

Sześć przedstawionych poniżej celów polityki przestrzennego zagospodarowania kraju nie może być traktowanych rozłącznie. Odnosząc się do elementów struktury przestrzennej kraju, są ze sobą ściśle powiązane i dopełniają się wzajemnie:

- **Cel 1.** Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności.

- **Cel 2.** Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów
- **Cel 3.** Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej
- **Cel 4.** Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski
- **Cel 5.** Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa
- **Cel 6.** Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego

POZIOM REGIONALNY

5. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020" (aktualizacja 2013)

Polska Wschodnia makroregionem dynamicznie rozwijającym się z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju, stopniowo i systematycznie poprawiającym swoją pozycję rozwojową i konkurencyjną w kraju oraz w Unii Europejskiej, który:

1. dzięki ponadregionalnym endogenicznym specjalizacjom gospodarczym skutecznie konkuruje w kraju i za granicą;
2. dysponuje nowoczesnymi kadrami dla gospodarki opartej na wiedzy i skutecznie przeciwdziała społecznemu wykluczeniu;
3. jest obszarem komunikacyjnie dostępnym i spójnym wewnątrznie w ujęciu terytorialnym .

Realizacja strategicznej wizji będzie możliwa dzięki podjęciu szeregu skoncentrowanych i zintegrowanych działań w ramach trzech zasadniczych strategicznych obszarów:

INNOWACYJNOŚĆ – ZASOBY PRACY – INFRASTRUKTURA

których celem jest:

1. podniesienie poziomu innowacyjności makroregionu poprzez budowę i wzmacnianie przewag konkurencyjnych w oparciu o endogeniczne specjalizacje gospodarcze i wzmacnianie potencjału sektora nauki i badań;

2. aktywizacja zasobów pracy i podniesienie jakości kapitału ludzkiego poprzez wzmacnianie potencjału nowoczesnych kadr oraz skuteczne przeciwdziałanie wykluczeniu na makroregionalnym rynku pracy;

3. zwiększenie zewnętrznej dostępności i wewnętrznej spójności makroregionu , w tym głównych funkcjonalnych rynków pracy.

Realizacja interwencji w ramach wskazanych trzech obszarów strategicznych w dłuższym okresie przyczyni się do realizacji celu głównego Strategii, jakim jest wzrost wydajności pracy we wszystkich sektorach gospodarki. Przyczyni się to do zmian w strukturze zatrudnienia (stopniowe zmniejszenie zatrudnienia w rolnictwie i zwiększenie w pozostałych sektorach gospodarki), co z kolei przełoży się na wzrost dochodów mieszkańców makroregionu. W efekcie zdynamizowane zostaną procesy restrukturyzacyjne makroregionalnych gospodarek.

6. Strategia Rozwoju Województwa PODKARPACIE 2020

Rozwój województwa podkarpackiego w perspektywie do 2020 roku będzie determinowany przez szereg czynników zewnętrznych, jak i wewnętrznych. Wizja rozwoju regionu zbudowana została na bazie zmian o charakterze perspektywnym zmierzających do osiągnięcia rozwoju regionu:

W 2020 roku województwo podkarpackie będzie obszarem zrównoważonego i inteligentnego rozwoju gospodarczego, wykorzystującym wewnętrzne potencjały oraz transgraniczne położenie, zapewniającym wysoką jakość życia mieszkańców.

Głównym celem działań jest:

Efektywne wykorzystanie zasobów wewnętrznych i zewnętrznych dla zrównoważonego i inteligentnego rozwoju społeczno-gospodarczego drogą do poprawy jakości życia mieszkańców.

PRIORYTETY TEMATYCZNE:

➤ KONKURENCYJNA I INNOWACYJNA GOSPODARKA:

I Cel 1 Rozwijanie przewag regionu w oparciu o kreatywne specjalizacje jako przejaw budowania konkurencyjności krajowej i międzynarodowej.

➤ KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY

Cel 2. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego jako czynników: innowacyjności Regionu oraz poprawy poziomu życia mieszkańców

➤ SIEĆ OSADNICZA

Cel 3. Podniesienie dostępności oraz poprawa spójności funkcjonalno -przestrzennej jako element budowania potencjału rozwojowego regionu.

➤ ŚRODOWISKO I ENERGETYKA

Cel 4. Racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów z poszanowaniem środowiska naturalnego sposobem na zapewnienie bezpieczeństwa i dobrych warunków życia mieszkańców oraz rozwoju gospodarczego województwa.

7. PROGRAMY OPERACYJNE PERSPEKTYWY FINANSOWEJ 2014 – 2020.

7.1. Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014- 2020

Zarząd Województwa Podkarpackiego w dniu 9 kwietnia 2014 roku przyjął projekt Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014- 2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego 2014 2020 (RPO WP) formułuje ramy interwencji dla prowadzenia działań wpisujących się w trzy priorytety określone w głównym dokumencie kierunkowym dla polityki spójności, jakim jest Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu Europa 2020

Struktura programu:

Oś priorytetowa	Fundusz	Wkład UE
OP 1 Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka	EFRR	374 372 710
OP 2 Cyfrowe Podkarpackie	EFRR	76 039 212
OP 3 Czysta energia	EFRR	253 741 612
OP 4 Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego	EFRR	199 159 639
OP 5 Infrastruktura komunikacyjna	EFRR	398 382 648
OP 6 Spójność przestrzenna i społeczna	EFRR	221 443 259
OP 7 Regionalny rynek pracy	EFS	235 355 117
OP 8 Integracja społeczna	EFS	169 088 779
OP 9 Jakość edukacji i kompetencji w regionie	EFS	114 927 311
OP 10 Pomoc techniczna	EFS	69 703 020
Razem	EFRR	1 523 139 080
Razem	EFS	589 074 227
ŁĄCZNIE		2 112 213 307

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

7.2. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020

Celem głównym Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 będzie poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w PROW 2014 – 2020 będzie realizował wszystkie sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020, a mianowicie:

1. *Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich.*
2. *Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych.*
3. *Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie.*
4. *Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa.*
5. *Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmiany klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym.*
6. *Zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich .dziedzienie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.*

W ramach PROW 2014-2020 będzie realizowanych łącznie 14 działań, (w tym 30 poddziałań)¹⁴:

- I. *Transfer wiedzy i działalność informacyjna*
- II. *Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw .*
- III. *Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych.*
- IV. *Inwestycje w środki trwałe.*
- V. *Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich działań zapobiegawczych.*
- VI. *Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej.*
- VII. *Podstawowe usługi i odnowa miejscowości na obszarach wiejskich.*
- VIII. *Zalesianie i tworzenie terenu zalesionego*
- IX. *Tworzenie grup i organizacji producentów.*
- X. *Działanie rolnośrodowiskowo-klimatyczne.*
- XI. *Rolnictwo ekologiczne.*

¹⁴ PROW 2014-2020 wersja II z dn.24 stycznia 2014 r.

- XII. Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW).
- XIII. Współpraca.
- XIV. LEADER.

7.3. Program Polska Wschodnia 2014-2020

Ze względu na specyfikę sytuacji społeczno-gospodarczej, Polska Wschodnia jest obszarem szczególnego zainteresowania polityki regionalnej, wymagającym podejmowania dodatkowych działań, umożliwiających nadrobienie zapóźnień i zdynamizowanie rozwoju, co zostało odnotowane we wszystkich kluczowych krajowych dokumentach strategicznych dot. polityki rozwoju, tj. w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju, Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju, Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego oraz Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (KPZK).

POPW 2014-2020 to dodatkowy instrument wsparcia finansowego 5 województw Polski Wschodniej: lubelskiego, podlaskiego, **podkarpackiego**, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego, który będzie uzupełnieniem i wzmocnieniem działań prowadzonych w ramach regionalnych i krajowych programów europejskiej polityki spójności, z których finansowane będą zasadnicze przedsięwzięcia rozwojowe.

Działania podejmowane na rzecz rozwoju Polski Wschodniej koncentrują się na trzech głównych obszarach, opisanych w Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020:

1. podnoszenia poziomu innowacyjności makroregionalnej gospodarki w oparciu o specjalizacje ponadregionalne, przy jednoczesnym wzmacnianiu potencjału sektora nauki i badań;
2. aktywizacji zasobów pracy i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu;
3. budowania powiązań transportowych i nowoczesnej infrastruktury elektroenergetycznej.

Będą one realizowane poprzez 5 OSI PRIORYTETOWYCH:

- OŚ PRIORYTETOWA I INNOWACYJNA POLSKA WSCHODNIA
- OŚ PRIORYTETOWA II PRZEDSIĘBIORCZA POLSKA WSCHODNIA
- OŚ PRIORYTETOWA III NOWOCZESNA INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA
- OŚ PRIORYTETOWA IV PONADREGIONALNA INFRASTRUKTURA KOLEJOWA
- OŚ PRIORYTETOWA V Pomoc Techniczna

POZIOM LOKALNY

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

8. MIELECKI OBSZAR FUNKCJONALNY

OBSZAR FUNKCJONALNY (MOF) wg KPZK to układ osadniczy ciągły przestrzennie i złożony z odrębnych administracyjnie jednostek; obejmuje zwarty obszar miejski oraz powiązaną z nim funkcjonalnie strefę zurbanizowaną (może obejmować gminy miejskie, wiejskie i miejsko-wiejskie).

Obszary funkcjonalne to kategoria obszarów, gdzie poprzez analizę podobieństw relacji terenów wiejskich wobec miast regionu, wskazuje się dwa typy terytoriów. Obszary uczestniczące w procesach rozwojowych oraz obszary wymagające wsparcia procesów rozwojowych to dwa skrajne typy obszarów wiejskich. Różnią je powiązania z biegunami wzrostu i czynnikami wzmacniającymi rozwój. Ich położenie geograficzne w większości przypadków definiuje możliwości samodzielnego rozwoju. Istotą wskazania obszarów interwencji jest zróżnicowanie typów i zakresów wsparcia z poziomu regionu, adekwatnie do różniących je problemów i deficytów.

Wskaźniki wyznaczenia MOF:

1. Wskaźniki funkcjonalne oparte o funkcjonalne powiązania rdzenia (rdzeń: z reguły miasto na prawach powiatu, gmina miejska lub w kilku wypadkach miejsko-wiejska) MOF z ośrodkami przylegającymi (liczba osób dojeżdżających do pracy, liczba „przemeldowań” z rdzenia ośrodka na obszary przylegające);

2. Wskaźniki społeczno gospodarcze-mierzące społeczno-gospodarczy aspekt urbanizacji (udział pracujących w zawodach pozarolniczych, l.podmiotów gospodarczych, udział podmiotów gospodarczych w usługach wyższego rzędu);

3. Wskaźniki morfologiczne mierzące gęstość zaludnienia oraz liczbę nowych mieszkań oddawanych do użytku.

W województwie podkarpackim przeprowadzono procedurę delimitacji funkcjonalnych obszarów miejskich celem prawidłowego wydzielenia i charakterystyki biegunów wzrostu. Tym samym miała ona spełnić dwa komplementarne zadania:

- *określenie roli ośrodków (ich ewentualnego oddziaływania ponadlokalnego);*
- *wyznaczenie granic Miejskich Obszarów Funkcjonalnych (MOF), a tym samym obszaru dla którego później zbierane i agregowane były dane odnośnie sytuacji społeczno-gospodarczej wybranych biegunów wzrostu.*

Założono, że wybrane ostatecznie bieguny wzrostu będą w sensie przestrzennym utożsamiane z Miejskimi Obszarami Funkcjonalnymi. Przeprowadzona analiza pozwoliła ostatecznie na wydzielenie 9 biegunów wzrostu, w tym Mielecki Obszar Funkcjonalny.¹⁵

¹⁵ *Charakterystyka systemu osadniczego województwa podkarpackiego z identyfikacją biegunów wzrostu oraz wyróżnieniem obszarów funkcjonalnych na poziomie regionalnym i lokalnym- Ekspertyza wykonana w ramach prac nad aktualizacją i uzupełnieniem Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego 2007-2020- Warszawa • październik 2012*

MIELECKI OBSZAR FUNKCJONALNY, powołało miasto Mielec razem z gminą wiejską Mielec oraz gminami Przecław i **Tuszów Narodowy**. Gminy będące częścią MOF-u będą realizować inwestycje i projekty, które powinny wpisać się w zabezpieczony w RPO budżet dla Obszarów Funkcjonalnych.

9. Lokalna Strategia Rozwoju LGD „PROWENT” (Aktualizacja 24.01.2014)

Strategia zbudowana jest wokół następujących 3 obszarów wiodących:

NAUKA: Wykorzystanie dorobku nauki dla aktywizacji społeczno-gospodarczej obszaru PROWENT. Dywersyfikacja produkcji dla poprawy jakości życia, aktywizacji mieszkańców i tworzenia nowych miejsc pracy.

EKONOMIKA: Wsparcie różnicowania działalności gospodarczej w działalności pozarolniczej, dla aktywizacji społecznej, poprawy życia, zwiększenia ilości miejsc pracy, wzmocnienia kapitału społecznego.

TRADYCJA: Odnowa wsi, kultura, tożsamość, motywacja do pozostawania na wsi.

Cele strategiczne Lokalnej Strategii Rozwoju w ramach 3 obszarów:

– **I CEL OGÓLNY W RAMACH OBSZARU NAUKA:**

Dywersyfikacja produkcji zgodnie z programami i prognozami WPR wykorzystując naukowo uzasadnione i zdefiniowane zasoby materialne i intelektualne obszaru.

– **II CEL OGÓLNY W RAMACH OBSZARU EKONOMIKA:**

Różnicowanie gospodarki, zwiększenie wartości dodanej produkcji rolniczej i usług około – oraz poza – rolniczych poprzez tworzenie systemu marketingowo logistycznego.

– **III CEL OGÓLNY W RAMACH OBSZARU TRADYCJA:**

Zachowanie i podtrzymywanie tożsamości kulturowej, odnowa zabytków, aktywizacja społeczna oraz budowa zrębów społeczeństwa obywatelskiego.

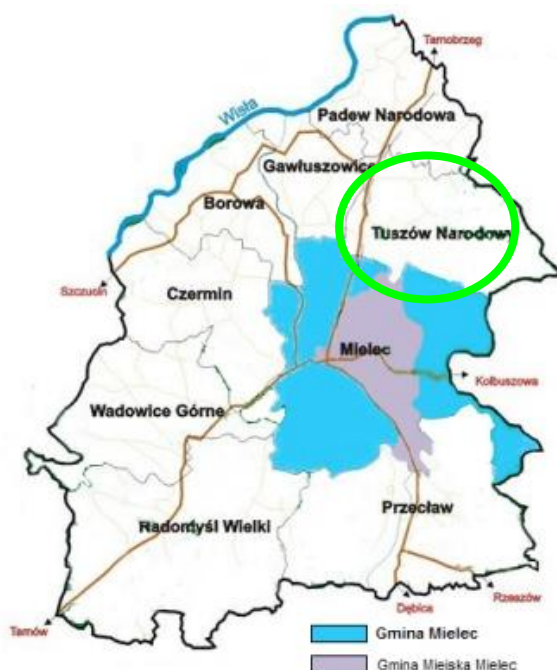
ROZDZIAŁ 4

GMINA I REGION

4.1. POŁOŻENIE

Gmina Tuszów Narodowy położona jest w województwie podkarpackim, w powiecie mieleckim. Funkcjonuje jako gmina wiejska dzieląca się na sołectwa.

Rysunek 9. Położenie Gminy Tuszów Narodowy na tle powiatu mieleckiego

Całkowita powierzchnia Gminy wynosi 89,24 km kw.¹⁶

Udział powierzchni Gminy Tuszów Narodowy na tle gmin w powiecie i województwie przedstawia tabela nr 13:

Tabela 13. Gmina Tuszów narodowy na tle województwa , powiatu mieleckiego i gmin powiatu.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia w km ²	Ludność				Kobiety na 100 mężczyzn
		ogółem	mężczyźni	kobiety	na 1 km ²	

¹⁶Rocznik Statystyczny Województwa Podkarpackiego 2012

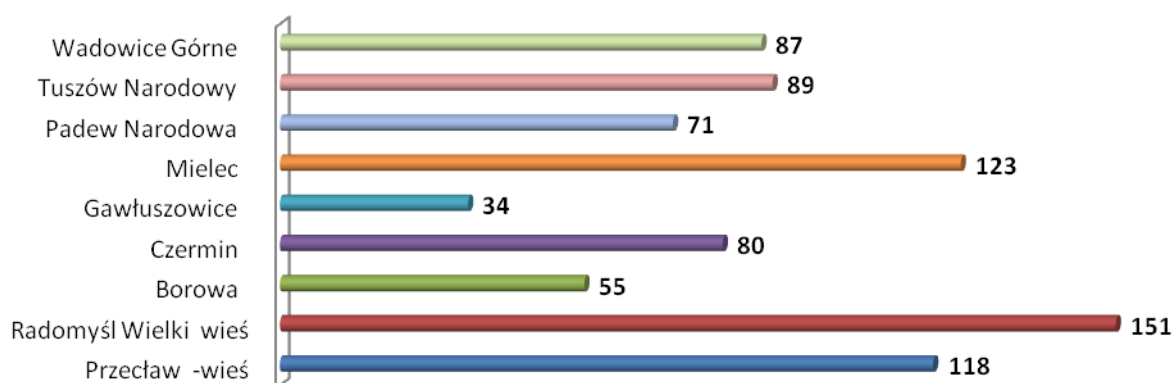

Województwo	17846	2129951	1042947	1087004	119	104,2
miasta	1186	880726	421599	459127	743	108,9
wieś	16660	1249225	621348	627877	75	101,1
POWIAT MIELECKI	880	136296	67126	69170	155	103
Mielec	47	61238	29559	31679	1306	107,2
Gminy miejsko-wiejskie						
Przeclaw	134	11585	5720	5865	86	102,5
miasto	16	1682	807	875	105	108,4
wieś	118	9903	4913	4990	84	101,6
Radomyśl Wielki	160	14187	7111	7076	89	99,5
miasto	9	3079	1494	1585	350	106,1
wieś	151	11108	5617	5491	74	97,8
Gminy wiejskie						
Borowa	55	5635	2838	2797	102	98,6
Czermin	80	6952	3483	3469	87	99,6
Gawłuszowice	34	2795	1377	1418	82	103
Mielec	123	12941	6485	6456	105	99,6
Padew Narodowa	71	5441	2719	2722	76	100,1
Tuszów Narodowy	89	7934	4006	3928	89	98,1
Wadowice Górne	87	7588	3828	3760	87	98,2

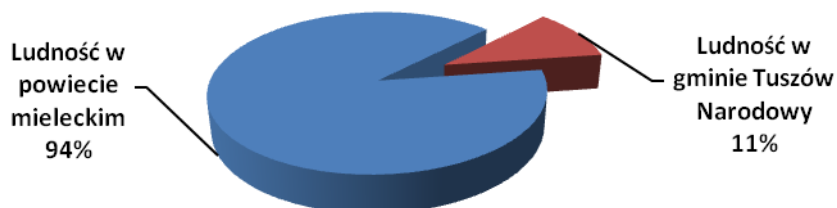
Źródło: dane statystyczne [2012r.]

Pod względem wielkości powierzchni gmina Tuszów Narodowy zajmuje 4 miejsce w Powiecie. Pod względem gęstości zaludnienia wśród gmin wiejskich jest na 3 miejscu.

Powierzchnia gmin wiejskich w powiecie mieleckim [km²]

Pod względem liczby ludności Gmina Tuszów Narodowy zajmuje 2 miejsce wśród gmin wiejskich powiatu mieleckiego, a 4 wśród gmin z uwzględnieniem gmin miejsko-wiejskich, mimo iż stanowi zaledwie 11% ogółu ludności w powiecie (z wyłączeniem miasta Mielec).

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego (Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego w Rzeszowie) Tuszów Narodowy położony jest na terenie stalowowolsko-dębicka strefie intensywnego rozwoju przemysłu.

W Planie delimitacji miejskich obszarów funkcjonalnych wyodrębniono również miejski obszar funkcjonalny Mielca (MOF Mielec). Tworzy go miasto Mielec oraz gminy wiejskie Mielec i **Tuszów Narodowy** wraz z gminą miejsko-wiejską Przecław (razem około 92 tysiące mieszkańców). Obszar ten położony głównie wzdłuż drogi wojewódzkiej kształtuje podmiejską strefę zurbanizowaną ściśle powiązaną z obszarem miejskim oraz uzupełniającą strefę przemysłowo-rolniczo-usługową i rekreacyjno-wypoczynkową.

Rysunek 10. Mielecki Obszar Funkcjonalny (MOF).

4.2. LUDNOŚĆ-RYNEK PRACY

Tabela 14. Struktura ludności na rynku pracy w województwie, powiecie oraz gminach powiatu mieleckiego [GUS 2012].

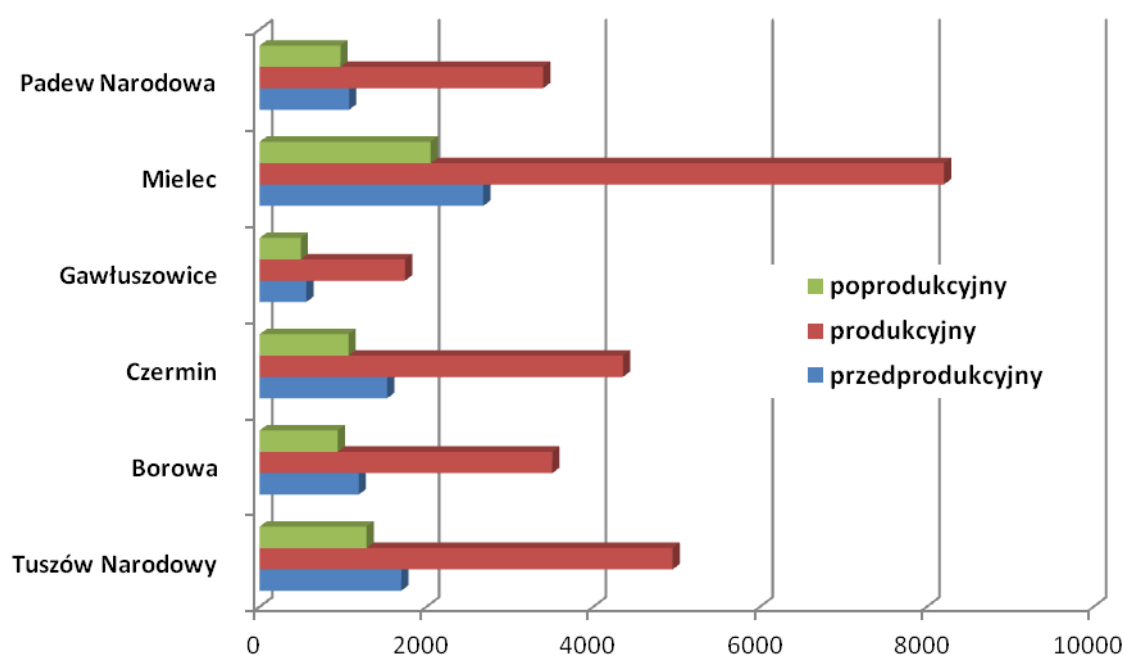
WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W wieku						Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
		przedprodukcyjnym		produkcyjnym		poprodukcyjnym		
		razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

Województwo	2129951	414324	201760	1359605	641804	356022	243440	56,7
POWIAT MIELECKI	136296	26634	12963	87000	40989	22662	15218	56,7
Tuszów Narodowy	7934	1699	806	4953	2289	1282	833	60,2
Borowa	5635	1189	565	3509	1594	937	638	60,6
Czermin	6952	1529	733	4357	2036	1066	700	59,6
Gawłuszowice	2795	559	306	1743	776	493	336	60,4
Mielec	12941	2682	1283	8207	3834	2052	1339	57,7
Padew Narodowa	5441	1073	520	3399	1557	969	645	60,1

Na tle gmin wiejskich powiatu mieleckiego gmina Tuszów Narodowy ma bardzo dobre perspektywy w zakresie rozwoju potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy, ponieważ w strukturze ludności przeważają osoby w wielu produkcyjnym i przedprodukcyjnym.

Rysunek 11. Potencjał rynku pracy /struktura ludności w gminie Tuszów narodowy na tle gmin wiejskich powiatu mieleckiego.

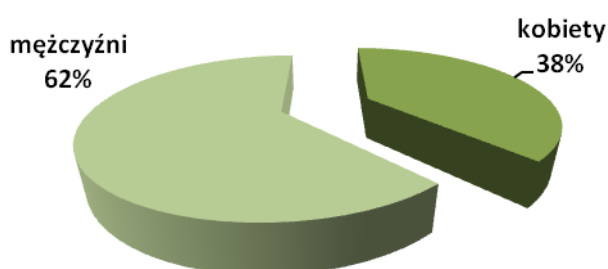
ROZDZIAŁ 5

WYNIKI

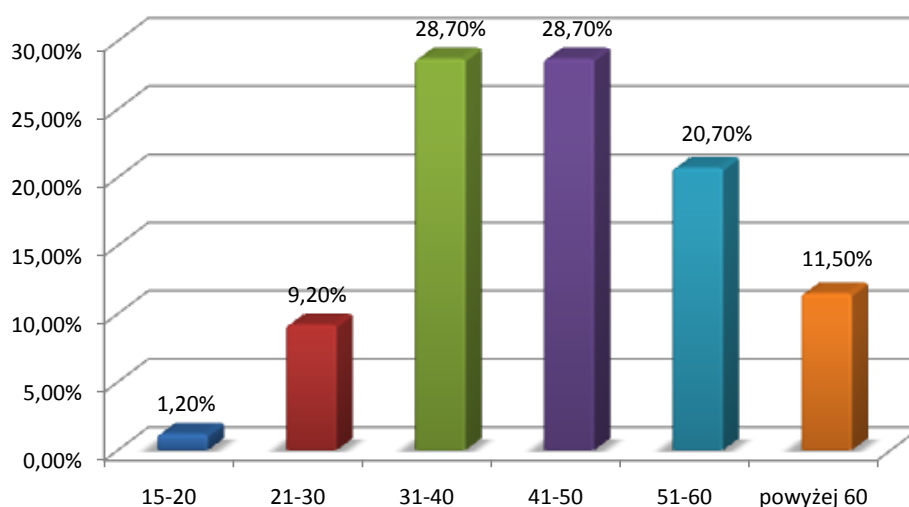
BADAŃ ANKIETOWYCH

5.1. CZĘŚĆ I: CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANYCH.

W wyniku prowadzonych prac nad „Strategią Rozwoju Gminy Tuszów Narodowy na lata 2014-2024”, zostały przeprowadzone badania ankietowe w gminie. W badaniach ankietowych wzięło udział 88 osób. Kobiet było 38%.

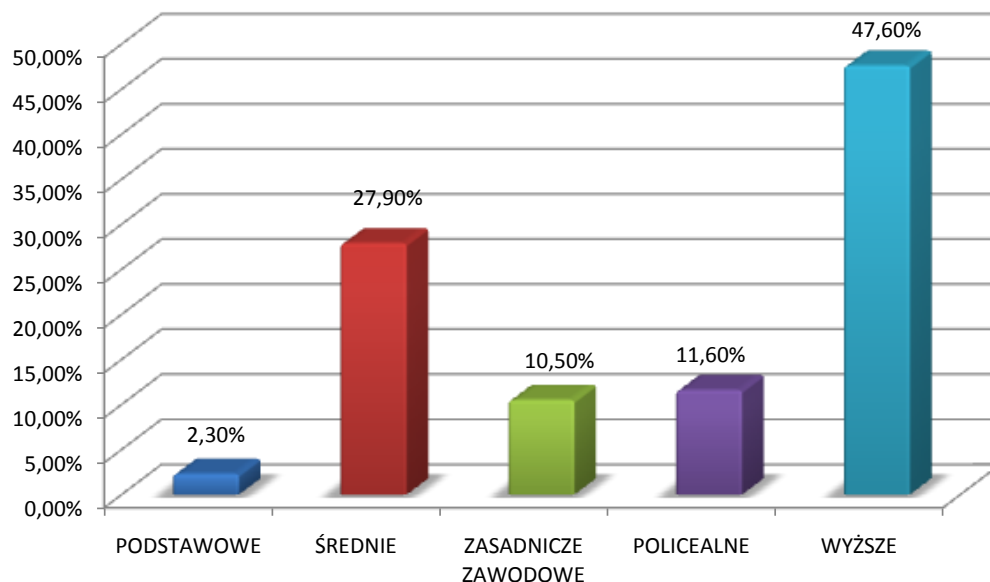
Najwięcej badanych obejmuje przedział wiekowy 31 – 40 i 41-50 lat (po 28,7%).

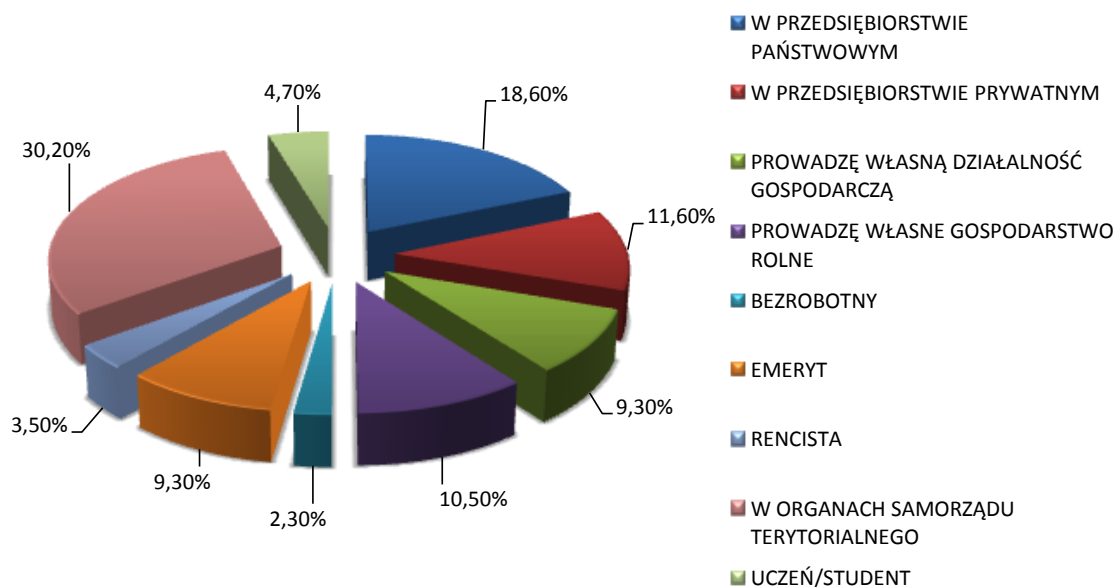
Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

Wśród ankietowanych najwięcej osób posiada wykształcenie wyższe (47,6%), a następnie wykształcenie średnie (27,9%).

Spośród badanych najwięcej jest osób, które pracują w organach samorządu terytorialnego (30,2%) oraz w przedsiębiorstwie państwowym (18,6%).

5.2. II. CZĘŚĆ DRUGA – STRUKTURA ODPOWIEDZI NA PYTANIA

1. Proszę wskazać co Pan(i) zdaniem jest największym atutem gminy.

Mieszkańcy uczestniczący w badaniu opinii społecznej wskazywali w większości na następujące atuty Gminy Tuszów Narodowy:

- **Środowisko naturalne**
- **Położenie w bliskiej odległości od centrum regionu –Mielca**
- **Bliskość SSE**
- **Bogata oferta kulturalna i dziedzictwo kultury**

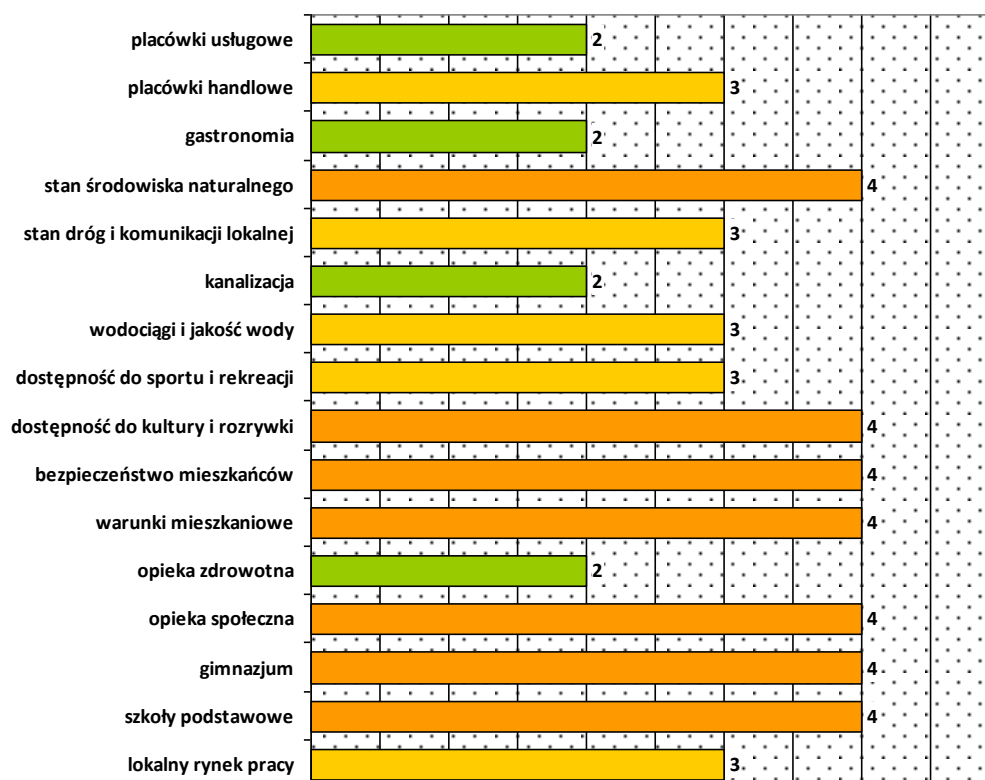
2. Jaka jest Pana (i) ocena warunków życia w gminie?

Jak wynika z badań mieszkańcy na poziomie dobrym oceniają szkoły, opiekę społeczną, bezpieczeństwo mieszkańców, dostępność do kultury i rozrywki, środowisko naturalne oraz warunki mieszkaniowe.

	bardzo dobrze	dobrze	przeciętnie	źle	bardzo źle
lokalny rynek pracy	0,00%	18,18%	63,64%	18,18%	0,00%
szkoły podstawowe	27,27%	45,45%	27,27%	0,00%	0,00%
gimnazjum	9,09%	63,64%	27,27%	0,00%	0,00%
opieka społeczna	18,18%	81,82%	0,00%	0,00%	0,00%
opieka zdrowotna	0,00%	27,27%	27,27%	45,45%	0,00%
warunki mieszkaniowe	9,09%	45,45%	36,36%	0,00%	9,09%
bezpieczeństwo mieszkańców	9,09%	63,64%	27,27%	0,00%	0,00%
dostępność do kultury i rozrywki	0,00%	45,45%	45,45%	9,09%	0,00%
dostępność do sportu i rekreacji	9,09%	9,09%	54,55%	18,18%	9,09%
wodociągi i jakość wody	0,00%	27,27%	54,55%	18,18%	0,00%
kanalizacja	0,00%	9,09%	0,00%	63,64%	27,27%
stan dróg i komunikacji lokalnej	9,09%	36,36%	45,45%	9,09%	0,00%
stan środowiska naturalnego	9,09%	54,55%	36,36%	0,00%	0,00%
gastronomia	0,00%	0,00%	18,18%	54,55%	27,27%
placówki handlowe	0,00%	36,36%	45,45%	0,00%	18,18%
placówki usługowe	0,00%	27,27%	27,27%	36,36%	9,09%

Natomiast złą ocenę otrzymały kanalizacja (63,64% badanych), gastronomia (54,55% badanych), opieka zdrowotna (45%) oraz placówki usługowe (36,36%). Całość ocen przedstawia wykres (rys.12.)poniżej.

Rysunek 12. Ocena warunków życia w gminie Tuszów Narodowy.

3. Jakie problemy społeczne występują na terenie gminy?:

Jako główny problem występujący na terenie gminy Tuszów Narodowy respondenci wskazali Emigracja do miasta młodych i dobrze wykształconych osób (72% badanych). Zauważalnym problemem jest także bezrobocie, bieda oraz alkoholizm.

	Brak problemu	Niskie zagrożenie problemem	Średnie zagrożenie problemem	Wysokie zagrożenie problemem
Przestępczość	18,18%	54,55%	27,27%	0,00%
Bezrobocie	0,00%	38,10%	52,81%	9,09%
Bieda	9,09%	0,00%	72,73%	18,18%
Alkoholizm	0,00%	9,09%	63,64%	27,27%
Przemoc w rodzinie	0,00%	63,64%	36,36%	0,00%
Narkomania	18,18%	54,55%	27,27%	0,00%
Przestępczość młodocianych	0,00%	63,64%	27,27%	9,09%
Chuligaństwo	0,00%	54,55%	36,36%	9,09%
Utrudniony dostęp do dobrych	27,27%	45,45%	27,27%	0,00%

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

szkół				
Niedobór organizacji pomagających w znalezieniu pracy (przekwalifikowanie, szkolenia)	9,09%	27,27%	36,36%	27,27%
Emigracja do miasta młodych i dobrze wykształconych osób	0,00%	0,00%	27,27%	72,73%

3. Co zdaniem Pana (i) powinno decydować o rozwoju gminy.

Na pierwszym miejscu mieszkańcy wskazali ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, a następnie MIEJSKĄ TURYSTYKĘ WEEKENDOWĄ.

4. Proszę wskazać maksymalnie 5 najważniejszych działań dla mieszkańców i rozwoju gminy, na które powinny być wydawane w pierwszej kolejności pieniądze z budżetu gminy.

Respondenci zdecydowanie wskazali potrzebę rozbudowy kanalizacji jako pierwszą w kolejności do wydatków z budżetu gminy (16,36% wszystkich badanych), następnie budowę hali sportowej w Tuszowie Narodowym (przy gimnazjum) - 14,55%, rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej 10,91%, budowa infrastruktury terenów przeznaczonych dla rozwoju przedsiębiorczości 9,09% oraz aktywne wspieranie lokalnych przedsiębiorców i poszukiwanie inwestorów zewnętrznych 9,01%.

ważne	Działanie	
5,45%	remonty i budowa dróg	
9,09%	budowa infrastruktury terenów przeznaczonych dla rozwoju przedsiębiorczości	4
5,45%	parkingi, chodniki, oświetlenie, zatoki i wiaty przystankowe	
10,91%	rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej	3
16,36%	rozbudowa sieci kanalizacyjnej	1
1,82%	uporządkowanie sieci melioracyjnej	
14,55%	budowa hali sportowej w Tuszowie Narodowym (przy gimnazjum)	2
9,01%	aktywne wspieranie lokalnych przedsiębiorców i poszukiwanie inwestorów zewnętrznych	5
1,82%	zwiększenie nakładów na inwestycje sprzyjające rozwojowi podmiejskiej turystyki weekendowej (kontynuacja budowy infrastruktury rekreacyjnej)	
5,45%	Kontynuacja modernizacji budynków użyteczności publicznej, w tym ośrodka zdrowia	
3,64%	promocja i wsparcie korzystania z odnawialnych źródeł energii	
3,64%	poszukiwanie gmin partnerskich	
1,82%	szersze wspieranie działań kulturalnych, artystycznych i promocja gminy	
3,64%	rozbudowa PSZOK	
1,82%	zwiększenie pomocy socjalnej dla najuboższych	
5,45%	dostęp do nowoczesnych technologii (internet, komputer, telefon)	

ROZDZIAŁ 6

ANALIZA SWOT

SWOT to jedna z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych, służąca do porządkowania informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego jako uniwersalne narzędzie pierwszego etapu analizy strategicznej. Np. w naukach ekonomicznych jest stosowana do analizy wewnętrznego i zewnętrznego środowiska danej organizacji, (np. przedsiębiorstwa), analizy danego projektu, rozwiązania biznesowego itp.

Technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych).

S	Strenghts	Silne strony	Atuty	Zasoby gminy
W	Weaknesses	Słabe strony	Wady/Słabości	Zasoby gminy
O	Oportunities	Szanse	Okazje/Możliwości	Otoczenie gminy
T	Threats	Zagrożenia	Trudności	Otoczenie gminy

Pierwszym elementem analizy SWOT jest ocena zasobów **gminy**, która pozwala na identyfikację jego mocnych i słabych stron. Ważnym aspektem tego typu analizy jest określenie zasobów charakterystycznych dla **gminy**. Poznanie szans i zagrożeń płynących z otoczenia stanowi drugi etap analizy SWOT. Późniejsza och konfrontacja z wynikami zasobów danego obszaru prowadzi do określenia kierunków rozwoju. Analizę SWOT najlepiej przeprowadzić strukturalnie, analizując poszczególne czynniki mające kluczowe znaczenie dla rozwoju gminy.

ATUTY GMINY TUSZÓW NARODOWY

- Położenie w bliskiej odległości od centrum regionu –Mielca;
- Bliskość SSE;
- Dobrze rozwinięta sieć dróg;
- Dobre usytuowanie w sieci komunikacyjnej;
- Projektowane wolne tereny pod nieuciążliwy przemysł;
- Wolne tereny pod zabudowę mieszkaniową;
- Wysoki stopień zwodociągowania gminy, dobra jakość wody;
- Dobrze rozwinięta sieć energetyczna;
- Dobre cechy pól rolnych pochodzących z upraw ekologicznych i tradycyjnych;
- Wolne tereny pod turystykę zorganizowaną, agroturystykę i turystykę indywidualną;
- Bogactwo lasów, w których występują chronione gatunki flory i fauny;
- Tereny chronione – obszar Natura 2000;
- Teren o korzystnych warunkach klimatycznych i biologicznych;
- Znaczne zasoby siły roboczej;
- Dodatni bilans migracji;
- Dobrze rozwinięta i funkcjonująca sieć przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjalnych;
- Bogata oferta kulturalna i dziedzictwo kultury;
- Obiekty zabytkowe, w tym dom urodzenia generała Sikorskiego;
- Silnie rozwinięte poczucie dziedzictwa historycznego;
- Dobrze rozwinięta sieć OSP;
- Dobrze rozwinięta sieć boisk i otwartych obiektów sportowych;
- Dobra baza oświatowa;
- Dobrze rozwinięta sieć placówek usługowo-handlowych;
- Proinwestycyjna postawa władz samorządowych;
- Dobrze zorganizowane działania informacyjne samorządu ukierunkowane na pozyskanie inwestorów i tworzenia klimatu sprzyjającego rozwojowi.

SŁABE STRONY GMINY TUSZÓW NARODOWY

- Problemy wschodniej części obszaru Gminy z zasięgiem telefonii komórkowej;
- Niewielkie skanalizowanie Gminy;
- Położenie 58% powierzchni Gminy na terenie różnych form ochrony środowiska i związane z tym dodatkowe procedury inwestycyjne;
- Niepełna gazyfikacja Gminy;
- Niedostateczna ilość wytyczonych szlaków i ścieżek turystycznych ;

- Niewystarczająca baza sportowo-rekreacyjna;
- Niska efektywność rolnictwa;
- Brak chodników w niektórych miejscach;
- Duży stopień ubóstwa;
- Niskie dochody gminy.

SZANSE GMINY TUSZÓW NARODOWY

- Uruchomienie wschodniej obwodnicy Mielca;
- Uruchomienie A4 na odcinku Tarnów – Dębica i dalej w kierunku granicy PL-UA;
- Spodziewane dalsze (w perspektywie 2014-2020) zaangażowanie środków UE w rozwój infrastruktury teleinformatycznej w tym Internetu szerokopasmowego i technologii bezprzewodowych 4G;
- Modernizacja istniejącej infrastruktury oraz realizacja nowych przedsięwzięć – zwłaszcza w zakresie : kanalizacji i komunikacji /drogi, chodniki;
- Wykorzystanie położenia w regionie, do którego skierowana będzie duża ilość środków pomocowych;
- Kultywowanie tradycji ludowych i sportowych;
- Wzrost zainteresowania aktywnym wypoczynkiem i agroturystyką, turystyka weekendową;
- Prosportowa i prorekreacyjna polityka władz gminnych;
- Uzbrojone tereny pod nowe inwestycje;
- Wzrost zainteresowania mieszkańców miasta Mielec zamieszkaniem na terenach gdzie chronione jest środowisko;
- Wzrost zainteresowania wypoczynkiem na wsi oraz terenami do rekreacji dla mieszkańców Mielca np. trasy rowerowe wraz z infrastrukturą;
- Rozwój klastra „Dolina Lotnicza”;
- Spodziewane środki (w perspektywie 2014-2020) na rewitalizację obiektów zabytkowych oraz na działania na rzecz rozwoju lokalnej kultury.

ZAGROŻENIA GMINY TUSZÓW NARODOWY

Głównym zagrożeniem zewnętrznym dla społeczności gminy wydają się być: słabnąca koniunktura gospodarcza w kraju oraz atrakcyjność inwestycyjna i osadnicza sąsiednich gmin a nawet regionów.

ZAGROŻENIA ROZWOJU GMINY

- Słabnąca koniunktura gospodarcza kraju;
- Brak reformy finansów publicznych;
- Nieprzewidywalne zmiany prawa i zasad działania samorządów;
- Atrakcyjność inwestycyjna sąsiadów;

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

- Niebezpieczeństwo niepełnego wykorzystania szans jakie oferują środki Unii Europejskiej;
- Wzrost przestępczości w regionie;
- Nachodzące na siebie kompetencje szczebli samorządu terytorialnego;
- Brak skutecznej polityki regionalnej;
- Brak skutecznego porozumienia, integracji działań między gminą i powiatem;
- Przekazywanie nowych zadań bez wystarczających środków;
- Pogłębienie się nieprzystosowania społecznego dzieci i młodzieży, co przejawia się w obniżeniu się wieku inicjacji alkoholowej oraz narkotykowej, wchodzeniem w kolizję z prawem;
- Rosnąca bierność części mieszkańców w zaangażowanie w sprawy gminy, w tym zwłaszcza dotycząca utrzymywania porządku;
- Postępująca dekapitalizacja majątku komunalnego, infrastruktury, dewastacje;
- Zubożenie społeczeństwa;
- Konkurencyjność towarów z UE w kontekście jej rozszerzenia i likwidacji barier celnych;
- Wzrost bezrobocia w skali całego kraju;
- Migracja młodych ludzi-wyludnianie się wsi;
- Brak mody na korzystanie z posiadanych walorów kulturalnych i rekreacyjnych;
- Wzrost biurokracji urzędów utrudniającej płynne funkcjonowanie prywatnych firm;
- Degradacja posiadanych zasobów;
- Ograniczanie środków budżetowych i pozabudżetowych na inwestycje.

CZĘŚĆ II

CELE I SFORMUŁOWANIA STRATEGII

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

ROZDZIAŁ 7

WIZJA GMINY

Wizja w myśl definicji to wyraz aspiracji społecznych i wyobrażeń przyszłości określających: rangę, atrakcyjność, efekty wykorzystania atutów i szans rozwojowych oraz eliminację problemów i zagrożeń. Wizja powinna określić ton przyszłych celów strategicznych, przedstawić gminę naszych marzeń.

Wizja rozwoju Gminy Tuszów Narodowy została skonstruowana przy uwzględnieniu następujących założeń:

- *wizja obrazuje stany i procesy pożądane przez mieszkańców,*
- *wizja składa się z elementów komplementarnych, wzajemnie się wspomagających,*
- *wizja pełni funkcje motywacyjne wobec podmiotów lokalnych do podejmowania działań na rzecz rozwoju swojej gminy,*
- *wizja jest zbiorem zamierzeń możliwych do osiągnięcia, na rzecz, których będą działać podmioty związane z gminą,*
- *wizja stanowi bazę dla wypracowania priorytetów i celów rozwoju.*

Wypracowana podczas spotkań konsultacyjnych wizja Gminy Tuszów Narodowy zawiera akceptowane społecznie oczekiwania mieszkańców dotyczące rozwoju gminy w prognozowanym okresie 2014 - 2024.

WIZJA GMINY TUSZÓW NARODOWY:

Gmina Tuszów Narodowy w 2024 roku będzie gminą o zrównoważonym rozwoju, oferującą znakomite warunki zamieszkiwania; dbającą o rozwój sektora rolnego oraz przedsiębiorczości, szczególnie w sferze usług, turystyki i rekreacji.

ROZDZIAŁ 8

MISJA GMINY

DEFINICJA: Misja gminy – opisuje jej mandat do realizacji wizji rozwoju oraz nadrzędne wartości (zasady), jakimi gmina będzie się kierować podejmując działania na rzecz realizacji wizji. Misja to syntetyczny opis sposobu postępowania w celu realizacji wizji gminy

MISJA GMINY TUSZÓW NARODOWY to:

Dążenie do równomiernego, kompleksowego rozwoju w sołectwach poprzez zachowanie równowagi pomiędzy aktywnością gospodarczą opartą na solidnej bazie usługowo – gospodarczej i rolniczej, a ochroną środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Misja opierać się o realizację zadań, dla których wyznaczono główne KIERUNKI:

- ⇒ Poprawa stanu infrastruktury społecznej
- ⇒ Wyrównanie poziomu dostępności do podstawowej infrastruktury technicznej we wszystkich sołectwach
- ⇒ Stworzenie optymalnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości w sektorze rolnym, sferze usług, turystyki i rekreacji
- ⇒ Ochrona istniejących zasobów przyrodniczych i kulturowo-historycznych
- ⇒ Dbanie o ochronę lokalnego środowiska naturalnego oraz kształtowanie postaw proekologicznych

ROZDZIAŁ 9

CELE STRATEGICZNE

Cele strategiczne – cele z długim horyzontem czasowym, wynikające z wizji rozwoju, będące jej konkretyzacją. Cele te wyznaczają kierunek działania podmiotów życia społecznego i gospodarczego gminy. Są to cele długookresowe, wskazujące działania, które prowadzą do zwiększenia przyszłych możliwości i konkurencyjności gminy.

Są one sformułowane ogólnie jako cele funkcjonalne, tzn. wyrażające pożądane funkcje (potrzeby), które winny zostać zrealizowane (zaspokojone) w określonym horyzoncie czasu. Pomimo swej ogólności cele strategiczne są związane z konkretną rzeczywistością oraz prognozą jej zmian w przyszłości. **Sformułowano 5 celów strategicznych.** Są one sobie równe pod względem ważności i pilności, a zatem ich uszeregowanie nie ma wpływu na kolejność realizacji. **Cele operacyjne** – stanowią rozwinięcie celów strategicznych, obejmują krótszy horyzont czasowy. Realizacja celów operacyjnych stanowi podstawę do osiągnięcia celów strategicznych.

Określenie celów strategicznych i operacyjnych służy wykorzystaniu szans i potencjału Gminy TUSZÓW NARODOWY, przezwyciężeniu słabych stron i zagrożeń dla jej zrównoważonego rozwoju.

9.1. CELE STRATEGICZNE I CELE OPERACYJNE

CEL STRATEGICZNY I	
INFRASTRUKTURA I DOSTĘPNOŚĆ	
CELE OPERACYJNE	
CO 1.1.	Wydzielenie terenów pod działalność gospodarczą oraz zagospodarowanie istniejących, poprzez: 1) uzbrojenie terenów inwestycyjnych i pod budownictwo mieszkaniowe, 2) stworzenie czytelnych, zrozumiałych i atrakcyjnych ulg (zachęt) inwestycyjnych.
CO 1.2.	Budowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury drogowej (drogi, chodniki, oświetlenie, parkingi).
CO 1.3.	Rozwój i poprawa funkcjonowania w gminie systemów wodociągowych i kanalizacyjnych.
CO 1.4.	Wyrównanie poziomu dostępności do podstawowej infrastruktury technicznej we wszystkich sołectwach

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

CO 1.5.	Szeroka promocja walorów gminy w skali regionu i kraju eksponując jej unikatowy charakter i atrakcyjne oferty dla inwestorów i turystów.
CO 1.6.	Udostępnianie terenów pod nową zabudowę mieszkaniową dla potrzeb mieszkaniowych z przestrzeganiem wymagań ładu przestrzennego, zrównoważonego współistnienia z otaczającymi kompleksami leśnymi, oraz innymi cennymi elementami środowiska przyrodniczego.
CO 1.7.	Usprawnienie obsługi petentów poprzez wykorzystanie możliwości obsługi elektronicznej przez administrację

CEL STRATEGICZNY II**ROZWÓJ GOSPODARKI I PROMOCJA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI****CELE OPERACYJNE**

CO 2.1.	Wspieranie działań w kierunku tworzenia korzystnych warunków prawno-finansowych dla rozwoju przedsiębiorstw i zakładania nowych podmiotów, modernizację i rozwój sektora MSP.
CO 2.2.	Aktywizacja potencjału zawodowego mieszkańców wsi i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.
CO 2.3.	Wspomaganie działań dotyczących podnoszenia kwalifikacji sektora rolnego, dostosowania gospodarstw rolnych do zmian technologicznych i rynkowych w celu zwiększenia konkurencyjności produkcji rolnej gospodarstw.
CO 2.4.	Wspomaganie działań edukacyjnych w zakresie edukacji dorosłych w związku z przekształceniami w rolnictwie, rozwojem turystyki i agroturystyki, działalnością gospodarczą i ekologią.

CEL STRATEGICZNY III**ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY
W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH****CELE OPERACYJNE**

CO III.1.	Wspieranie rozwoju systemu ułatwień w dostępie do usług publicznych /ochrona zdrowia, pomoc socjalna/w ramach nowoczesnego modelu pomocy społecznej zarówno instytucjonalnej jak i pozarządowej,/w tym, utworzenie: ZOL-u, DPS, ZAZ.
------------------	--

CO III.2.	Wzmocnienie bazy oświatowej poprzez kompleksowe wyposażenie szkół w pomoce dydaktyczne oraz zaplecze sportowe.
CO III.3.	Tworzenie możliwości wyrównywania szans w dostępie do edukacji dla dzieci i młodzieży, w tym także niepełnosprawnych.
CO III.4.	Stworzenie nowoczesnej bazy sportowo- rekreacyjnej przyjaznej uczniowi i dostępnej dla całej społeczności lokalnej.
CO III.5.	Rozwój i wzmocnienie techniczne istniejącej bazy kulturalnej i bibliotecznej.
CO III.6.	Wspieranie inicjatyw lokalnych i ponadlokalnych w dziedzinie kultury na rzecz rozwoju wykorzystującego potencjał i tradycje gminy Tuszów Narodowy.
CO III.7.	Ochrona dóbr kultury (odnowa, rekonstrukcja, pomoc przy renowacji zabytków, w tym sakralnych) .
CO IV.8.	Aktywna rewitalizacja społeczna w powiązaniu z działaniami infrastrukturalnymi.

CEL STRATEGICZNY IV

WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ WSI

CELE OPERACYJNE

CO IV.1.	Wspomaganie działań dotyczących podnoszenia kwalifikacji sektora rolnego, dostosowania gospodarstw rolnych do zmian technologicznych i rynkowych w celu zwiększenia konkurencyjności produkcji rolnej gospodarstw.
CO IV.2.	Wspieranie działań zmierzających do wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich poprzez tworzenie alternatywnych miejsc pracy na wsiach, szczególnie w sektorze obsługi rolnictwa, usługach i różnych formach rzemiosł.
CO IV.3.	Wspieranie rozwoju agroturystyki.
CO IV.4.	Stworzenie warunków sprzyjających powstawaniu gospodarstw ekologicznych.
CO IV.5.	Wsparcie restrukturyzacji i rozwoju istniejących i nowych dziedzin gospodarki w celu zwiększenia produktywności i rentowności lokalizowanych w gminie podmiotów gospodarczych.
CO IV.6.	Pomoc rolnikom w pozyskiwaniu środków zewnętrznych , w tym z Unii Europejskiej.

CEL STRATEGICZNY V	
OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO I OODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII	
CELE OPERACYJNE	
CO V.1.	Wspieranie działań dążących do osiągnięcia ładu ekologicznego poprzez ochronę kształtowanie środowiska przyrodniczego w zgodzie z obowiązującymi normami zaleceniami, tereny zielone, ścieżki rowerowe, miejsca widokowe.
CO V.2.	Ochrona i utrzymanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz doskonalenie systemu obszarów chronionych, poprzez opiekę nad parkami krajobrazowymi i pomnikami przyrody.
CO V.3.	Wdrożenie systemu selektywnej zbiórki odpadów wysegregowanych w miejscu ich wytwarzania, mających charakter surowców wtórnych; wspieranie inicjatyw budowy oczyszczalni ścieków oraz oczyszczalni przydomowych.
CO V.4.	Zminimalizowanie ilości wytwarzanych odpadów w sektorze komunalnym oraz wdrożenie nowoczesnych systemów ich odzysku i unieszkodliwiania,
CO V.5.	Stworzenie systemu zachęt do ocieplania istniejących budynków i propagowanie budowy energooszczędnych domów,
CO V.6.	Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.

9.2. MATRYCA POWIĄZAŃ CELÓW STRATEGICZNYCH I OPERACYJNYCH Z CELAMI DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH REGIONU I KRAJU

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO GMINY TUSZÓW NARODOWY na lata 2014 - 2024		CELE STRATEGICZNE				
		CS:1	CS:2	CS:3	CS:4	CS:5
		<i>INFRASTRUKTURA I DOSTĘPNOŚĆ</i>	<i>ROZWÓJ GOSPODARKI I PROMOCJA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI</i>	<i>ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH</i>	<i>WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ WSI</i>	<i>OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO I OODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII</i>
1.	Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo.					
	Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo.	+				
	Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka.	+	+	+	+	
	Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna.					+
2.	Polska 2030.Trzecia Fala Nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju.					
	I. Makroekonomiczne ramy rozwoju Polski do 2030 r.			+		
	II. Kreatywność indywidualna i innowacyjna gospodarka.	+	+	+		
	III. Polska Cyfrowa.	+	+		+	
	IV. Kapitał Ludzki.			+		
	V. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.	+			+	+
	VI. Rozwój regionalny.	+	+			
	VII. Transport.	+			+	

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO GMINY TUSZÓW NARODOWY na lata 2014 - 2024		CELE STRATEGICZNE				
		CS:1	CS:2	CS:3	CS:4	CS:5
		INFRASTRUKTURA I DOSTĘPNOŚĆ	ROZWÓJ GOSPODARKI I PROMOCJA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH	WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ WSI	OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO I OODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII
	VIII. Kapitał Społeczny.			+	+	
	IX. Sprawne Państwo.					
3.	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 2020:REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE.					
	Cel 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów („konkurencyjność”).	+	+			
	Cel 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).			+		
	Cel 3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie („sprawność”).	+	+		+	
4.	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.					
	Cel 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności.	+		+		

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO GMINY TUSZÓW NARODOWY na lata 2014 - 2024		CELE STRATEGICZNE				
		CS:1	CS:2	CS:3	CS:4	CS:5
NAZWA DOKUMENTU		INFRASTRUKTURA I DOSTĘPNOŚĆ	ROZWÓJ GOSPODARKI I PROMOCJA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH	WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ WSI	OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO I OODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII
	Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.	+	+		+	+
	Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.	+			+	
	Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.					+
	Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa.					+
	Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.					+

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO GMINY TUSZÓW NARODOWY na lata 2014 - 2024		CELE STRATEGICZNE				
		CS:1	CS:2	CS:3	CS:4	CS:5
		<i>INFRASTRUKTURA I DOSTĘPNOŚĆ</i>	<i>ROZWÓJ GOSPODARKI I PROMOCJA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI</i>	<i>ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH</i>	<i>WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ WSI</i>	<i>OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO I OODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII</i>
NAZWA DOKUMENTU						
5.	Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020"(aktualizacja 2013)					
	Cel.1.podniesienie poziomu innowacyjności makroregionu poprzez budowę i wzmacnianie przewag konkurencyjnych w oparciu o endogeniczne specjalizacje gospodarcze i wzmacnianie potencjału sektora nauki i badań	+				
	CEL2. aktywizacja zasobów pracy i podniesienie jakości kapitału ludzkiego poprzez wzmacnianie potencjału nowoczesnych kadr oraz skuteczne przeciwdziałanie wykluczeniu na makroregionalnym rynku pracy;		+	+	+	
	CEL3. zwiększenie zewnętrznej dostępności i wewnętrznej spójności makroregionu , w tym głównych funkcjonalnych rynków pracy.	+	+	+		
6.	Strategia Rozwoju Województwa PODKARPACKIE 2020					

STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO GMINY TUSZÓW NARODOWY na lata 2014 - 2024		CELE STRATEGICZNE				
		CS:1	CS:2	CS:3	CS:4	CS:5
		INFRASTRUKTURA I DOSTĘPNOŚĆ	ROZWÓJ GOSPODARKI I PROMOCJA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH	WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ WSI	OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO I OODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII
	KONKURENCYJNA I INNOWACYJNA GOSPODARKA: I Cel 1 Rozwijanie przewag regionu w oparciu o kreatywne specjalizacje jako przejaw budowania konkurencyjności krajowej i międzynarodowej.	+	+		+	
	KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY: Cel 2.Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego jako czynników: innowacyjności Regionu oraz poprawy poziomu życia mieszkańców			+		
	SIEĆ OSADNICZA: Cel 3. Podniesienie dostępności oraz poprawa spójności funkcjonalno -przestrzennej jako element budowania potencjału rozwojowego regionu.	+		+	+	
	ŚRODOWISKO I ENERGETYKA: Cel 4.Racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów z poszanowaniem środowiska naturalnego sposobem na zapewnienie bezpieczeństwa i dobrych warunków życia mieszkańców oraz rozwoju gospodarczego województwa.					+
7.	Programy operacyjne perspektywy finansowej 2014 - 2010					

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO GMINY TUSZÓW NARODOWY na lata 2014 - 2024		CELE STRATEGICZNE				
		CS:1	CS:2	CS:3	CS:4	CS:5
		INFRASTRUKTURA I DOSTĘPNOŚĆ	ROZWÓJ GOSPODARKI I PROMOCJA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH	WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ WSI	OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO I OODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII
7.1	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020					
	PRIORYTET I: Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich.	+		+	+	
	PRIORYTET II: Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych.				+	
	PRIORYTET III: Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie.				+	
	PRIORYTET IV: Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa.					+
	PRIORYTET V: Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym.					+

STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO GMINY TUSZÓW NARODOWY na lata 2014 - 2024		CELE STRATEGICZNE				
		CS:1	CS:2	CS:3	CS:4	CS:5
NAZWA DOKUMENTU		<i>INFRASTRUKTURA I DOSTĘPNOŚĆ</i>	<i>ROZWÓJ GOSPODARKI I PROMOCJA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI</i>	<i>ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH</i>	<i>WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ WSI</i>	<i>OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO I OODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII</i>
	PRIORYTET VI:Zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich .dziedzina klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.			+	+	+
7.2.	Program Polska Wschodnia 2014-2020					
	OŚ PRIORYTETOWA I INNOWACYJNA POLSKA WSCHODNIA	+				
	OŚ PRIORYTETOWA II PRZEDSIĘBIORCZA POLSKA WSCHODNIA		+			
	OŚ PRIORYTETOWA III NOWOCZESNA INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA	+				
7.3.	Program Operacyjny Infrastruktura I Środowisko 2014-2020					
	PRIORYTET I :Promocja odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej					+

STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO GMINY TUSZÓW NARODOWY na lata 2014 - 2024		CELE STRATEGICZNE				
		CS:1	CS:2	CS:3	CS:4	CS:5
		INFRASTRUKTURA I DOSTĘPNOŚĆ	ROZWÓJ GOSPODARKI I PROMOCJA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH	WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ WSI	OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO I OODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII
	PRIORYTET II: Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu(w tym.min. rozwój infrastruktury środowiskowej (np. oczyszczalnie ścieków, sieć kanalizacyjna oraz wodociągowa, instalacje do zagospodarowania odpadów komunalnych, w tym do ich termicznego przetwarzania)	+				+
	PRIORYTET IV : Zwiększenie dostępności do transportowej sieci europejskiej(w tym: poprawa przepustowości infrastruktury drogowej (w tym obwodnice, trasy wylotowe).	+				
	PRIORYTET VI : Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego			+		
7.4.	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój (PO IR) 2014-2020					
	OŚ PRIORYTETOWA II: Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach	+	+			
	OŚ PRIORYTETOWA III: Wsparcie otoczenia i potencjału innowacyjnych Przedsiębiorstw.	+				

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO GMINY TUSZÓW NARODOWY na lata 2014 - 2024		CELE STRATEGICZNE				
		CS:1	CS:2	CS:3	CS:4	CS:5
		INFRASTRUKTURA I DOSTĘPNOŚĆ	ROZWÓJ GOSPODARKI I PROMOCJA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH	WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ WSI	OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO I OODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII
NAZWA DOKUMENTU						
7.5.	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) 2014-2020					
	Oś I Osoby młode na rynku prac			+		
	Oś II Efektywne polityki publiczne dla ryнку pracy,gospodarki i edukacji			+		
7.6	Program Polska Cyfrowa 2014-2020					
	Oś priorytetowa I. Powszechny dostęp do szybkiego internetu			+		
	Oś priorytetowa II. E-Administracja i otwarty rząd			+		
	Oś priorytetowa III. Cyfrowa aktywizacja społeczeństwa			+		
7.7	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020.					
	Oś priorytetowa I. KONKURENCYJNA I INNOWACYJNA GOSPODARKA	+	+		+	
	OŚ PRIORYTETOWA II. CYFROWE PODKARPACKIE				+	

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO GMINY TUSZÓW NARODOWY na lata 2014 - 2024		CELE STRATEGICZNE				
		CS:1	CS:2	CS:3	CS:4	CS:5
		INFRASTRUKTURA I DOSTĘPNOŚĆ	ROZWÓJ GOSPODARKI I PROMOCJA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH	WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ WSI	OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO I OODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII
	OŚ PRIORYTETOWA III. CZYSTA ENERGIA			+		+
	OŚ PRIORYTETOWA IV. OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	+	+	+	+	+
	OŚ PRIORYTETOWA V. INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA	+	+			
	OŚ PRIORYTETOWA VI. REGIONALNY RYNEK PRACY	+	+		+	
	OŚ PRIORYTETOWA VII. INTEGRACJA SPOŁECZNA				+	
	OŚ PRIORYTETOWA VIII. JAKOŚĆ EDUKACJI I KOMPETENCJI W REGIONIE			+	+	
8.	Lokalna Strategia Rozwoju LGD „PROWENT” (Aktualizacja 24.01.2014)					
	I CEL OGÓLNY W RAMACH OBSZARU NAUKA: Dywersyfikacja produkcji zgodnie z programami i prognozami WPR wykorzystując naukowo uzasadnione i zdefiniowane zasoby materialne i intelektualne obszaru		+			

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO GMINY TUSZÓW NARODOWY na lata 2014 - 2024		CELE STRATEGICZNE				
		CS:1	CS:2	CS:3	CS:4	CS:5
		<i>INFRASTRUKTURA I DOSTĘPNOŚĆ</i>	<i>ROZWÓJ GOSPODARKI I PROMOCJA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI</i>	<i>ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH</i>	<i>WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ WSI</i>	<i>OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO I OODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII</i>
II CEL OGÓLNY W RAMACH OBSZARU EKONOMIKA: Różnicowanie gospodarki, zwiększenie wartości dodanej produkcji rolniczej i usług około – oraz poza – rolniczych poprzez tworzenie systemu marketingowo logistycznego.		+		+		
III CEL OGÓLNY W RAMACH OBSZARU TRADYCJA: Zachowanie i podtrzymywanie tożsamości kulturowej, odnowa zabytków, aktywizacja społeczna oraz budowa zrębów społeczeństwa obywatelskiego			+			

CZĘŚĆ III

PROGNOZA FINANSOWO- INWESTYCYJNA GMINY

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

ROZDZIAŁ 10

WIELOLETNI PLAN

FINANSOWY GMINY

10.1. Założenia prognozy finansowej dla gminy Tuszów Narodowy

10.1.1. Wstęp do prognozy finansowej

W niniejszym dokumencie zaprezentowano wyniki prognozy finansowej gminy Tuszów Narodowy na lata 2014-2024. Prognoza finansowa została przygotowana w oparciu o szczegółową analizę poszczególnych źródeł dochodów i wydatków budżetowych z wykonania budżetu gminy w latach 2011-2013. Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy powstała w oparciu o metodologię zaproponowaną przez Ministerstwo Finansów w opracowaniu pn. „Wieloletnia Prognoza Finansowa Jednostki Samorządu Terytorialnego. Metodyka opracowania”, Warszawa, lipiec 2010. Punktem wyjścia są dane historyczne, tj. wykonanie budżetu Gminy Tuszów Narodowy za ostatnie 3 lata, z uwzględnieniem:

- źródeł dochodów budżetowych,
- poszczególnych kategorii wydatków bieżących (bez uwzględnienia nakładów inwestycyjnych oraz obsługi zadłużenia tj. spłaty rat i odsetek wynikających z realizacji Wieloletniego Planu Inwestycyjnego).

Zastosowane rozwiązania pozwolą zobrazować sytuację finansową Gminy Tuszów Narodowy oraz ocenić jej zdolność kredytową i przeanalizować możliwości inwestycyjne.

10.1.2. Założenia makroekonomiczne

Do celów prognozy finansowej zawartej w WPI przyjęto następujące założenia makroekonomiczne:

Tabela 15. Prognoza poziomu inflacji i produktu krajowego brutto w latach 2013-2020

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wskaźniki makroekonomiczne								
Stopa inflacji	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,4%	2,4%	2,4%
PKB	3,4%	3,8%	3,9%	3,7%	3,8%	3,7%	3,4%	3,3%

Źródło: Opracowane przez Ministerstwo Finansów „wytyczne dotyczące założeń makroekonomicznych na potrzeby wieloletnich prognoz finansowych jednostek samorządu terytorialnego”.

10.1.3. Analiza zmian dochodów i wydatków budżetowych oraz przychodów i rozchodów (2011-2013.)

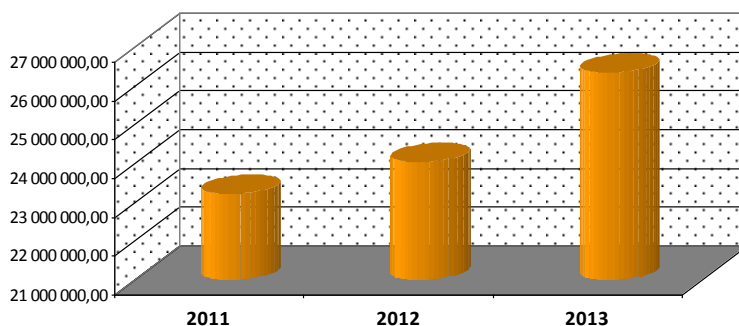

Tabela 16. Zestawienie dochodów i wydatków budżetowych 2011-2013

	2011	2012	2013
dochody	23 201 442,61	24 025 182,65	26 325 934,02
wydatki	25 876 001,56	20 342 058,00	23 339 092,92
Deficyt/nadwyżka	-2 674 558,95	3 683 124,65	2 986 841,10

Dochody w analizowanym przedziale czasowym utrzymują się na zbliżonym poziomie, z tendencją wzrostową.

Rysunek 13. Dochody gminy Tuszów Narodowy [2011-2013]

Na dochody w analizowanym okresie składają się:

Tabela 17. Dochody gminy Tuszów Narodowy (2011-2013)

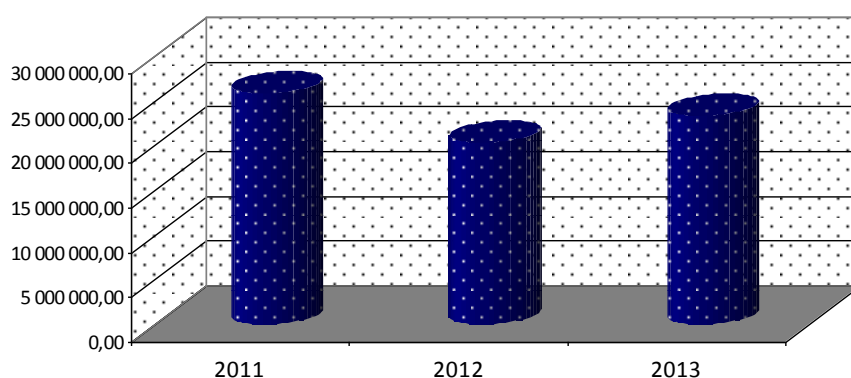
	2011	% udział w dochodach	2012	% udział w dochodach	2013	% udział w dochodach
Dochody własne	2 215 500,67	9,55%	2 350 627,28	11,47%	3 650 428,91	13,87%
Sprzedaż majątku	1 477 600,84	6,37%	146 812,60	0,72%	2 114 671,86	8,03%
Dotacja GOPS	3 422 305,37	14,75%	3 451 210,27	16,84%	3 536 512,15	13,43%
Subwencje oświatowe	5 392 724,00	23,24%	5 604 256,00	27,35%	5 652 265,00	21,47%
Podatek od osób fizycznych	2 164 711,00	9,33%	2 835 221,00	13,84%	3 031 654,00	11,52%
Podatek od osób prawnych	289 867,10	1,25%	104 853,90	0,51%	204 942,63	0,78%
Subwencje ogólne	3 073 589,00	13,25%	3 335 986,00	16,28%	3 237 583,00	12,30%
Subwencje równoważne	0,00	0,00%	59 960,00	0,29%	122 188,00	0,46%
uzupełnienie dochodów jst	0,00	0,00%	17 325,00	0,08%	0,00	0%
Dotacja z budżetu państwa	1 635 475,00	7,05%	285 197,73	1,39%	239 743,92	0,91%
Dotacje celowe z funduszy celowych	1 820 783,73	7,85%	1 789 770,06	8,73%	1 611 767,16	6,12%
Dotacje na realizację projektów	1 708 885,90	7,37%	508 794,48	2,48%	2 924 177,39	11,11%

Dochody własne	2 215 500,67	9,55%	2 350 627,28	11,47%	3 650 428,91	13,87%
Sprzedaż majątku	1 477 600,84	6,37%	146 812,60	0,72%	2 114 671,86	8,03%
Razem:	23 201 442,61	100%	20 490 014,32	100%	26 325 934,02	100,00%

Jak widać w dochodach gminy znaczący % stanowią subwencje (śr.38,20 %) oraz dotacje celowe (śr.25,7%).

Pozytywnym zjawiskiem jest tendencja rosnących dochodów własnych : od 9,55% w 2011r. do 13,87% w 2013r.

Rysunek 14. WYDATKI Gminy Tuszów Narodowy [2011-2013]

W analizowanym okresie wydatki w gminie sukcesywnie się zmniejszają w latach 2011 do 2013 odpowiednio o 9,8%.

Tabela 18. Wydatki gminy Tuszów Narodowy

	2011	2012	2013
Wydatki	25 876 001,56	20 342 058,00	23 339 092,92
W tym:			
<i>wydatki bieżące</i>	<i>18 798 828,74</i>	<i>18 676 555,03</i>	<i>19 163 588,17</i>
<i>wydatki majątkowe(inwestycyjne)</i>	<i>7 077 172,82</i>	<i>1 665 503,21</i>	<i>4 175 504,75</i>

10.2. Wieloletni Plan Finansowy gminy Tuszów Narodowy na lata 2014-2024

10.2.1. Prognoza finansowa gminy Tuszów Narodowy na lata 2014-2024

Wieloletni Plan Finansowy to projekcja możliwości finansowych gminy Tuszów Narodowy uwzględniająca wskaźniki makroekonomiczne (inflacja średnioroczna, PKB), założone stopy procentowe (WIBOR, oprocentowanie kredytów komercyjnych), poziom zadłużenia, prognozę dochodów i wydatków oraz prognozę przychodów i rozchodów w latach 2014-2020. Zakres realizowanych prac jest następujący:

1. Analiza budżetu i jego struktury za lata 2010-2013 wraz z wyznaczeniem trendów i prawidłowości w kształtowaniu się poszczególnych pozycji dochodów i wydatków.
2. Analiza zobowiązań budżetu.

3. Analiza wydatków inwestycyjnych.
4. Przygotowanie wieloletniego planu inwestycyjnego na lata 2014-2020 obejmującego:
 - sformułowanie założeń do prognozy dochodów i wydatków bieżących,
 - prognozę dochodów i wydatków bieżących,
 - prognozę wolnych środków.

Wielkości dochodów budżetowych na 2014 rok zostały zaplanowane na podstawie przewidywanego wykonania dochodów własnych w 2013 roku. Wielkości dochodów z tytułu subwencji: oświatowej i wyrównawczej oraz z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych zostały zaplanowane na podstawie wytycznych z Ministerstwa Finansów. Wieloletnia prognoza finansowa gminy została sporządzona na podstawie danych z 2011-2013r., danych ujętych w Projekcie Uchwały Budżetowej na rok 2014 oraz danych wyliczonych za pomocą przyjętych wskaźników. W poniższym zestawieniu przedstawiono najważniejsze założenia dotyczące kształtowania się dochodów i wydatków gminy Tuszów Narodowy w kolejnych latach prognozy.

(1) Prognoza dochodów i wydatków

Przy prognozowaniu dochodów budżetowych gminy uwzględniono dane historyczne wykonania budżetów gminy Tuszów Narodowy w latach 2011 – 2013, plan dochodów i wydatków budżetowych w roku 2013. Poszczególne pozycje dochodów w kolejnych latach prognozy, wynikające z klasyfikacji budżetowej, zostały skorygowane o odpowiednie współczynniki oparte na prognozie średniorocznej inflacji i PKB, stanowiących założenia do „Prognozy makroekonomicznej na lata 2005-2020”. Założono również wprowadzanie niezbędnego programu oszczędności w wydatkach bieżących gminy przy opracowywaniu uchwał budżetowych w następnych latach.

(2) Prognoza przychodów i rozchodów

Przy prognozie przychodów i rozchodów gminy kierowano się przede wszystkim, jak najszybszą spłatą zaciągniętego zadłużenia, roczną spłatą zadłużenia kształtującą się na podobnym poziomie w kolejnych latach budżetowych oraz stosując ustawowe wskaźniki ostrożnościowe wynikające z Ustawy o Finansach Publicznych. Dochody bieżące na poziomie planu budżetu 2014r:

1. Przyjęto dochody własne- zwiększając stawki podatków w latach następnych
 2. Dotacje celowe –przyjęto wskaźnik wzrostu rok do roku w wysokości 4-6%
 3. Subwencje ogólne - przyjęto wskaźnik wzrostu rok do roku w wysokości 4-6%
 4. Subwencje oświatowe --przyjęto wskaźnik wzrostu rok do roku w wysokości 4-6%
- Dochody majątkowe:
1. Uwzględniają sprzedaż działek budowlanych dla mieszkańców gminy i z poza gminy.
 2. Uwzględniają dofinansowanie zadań z środków UE
- Wydatki bieżące zaplanowano na poziomie roku 2014 z uwzględnieniem wzrostu 3-4-5-6% .
Wydatki na spłatę i obsługę długu przyjęto w 7 latach.

Tabela 19.DOCHODY:

Wyszczególnienie	Dochody ogółem	z tego:									
		Dochody bieżące	w tym:						Dochody majątkowe	w tym:	
			dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych	dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych	podatki i opłaty	z podatku od nieruchomości	z subwencji ogólnej	z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące		ze sprzedaży majątku	z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje
Lp.	1	1.1.	1.1.1	1.1.2	1.1.3	1.1.3.1	1.1.4	1.1.5	1.2	1.2.1	1.2.2
Formuła	[1.1]+[1.2]										
2014	21 322 121,00	20 294 911,00	3 142 381,00	150 000,00	3 127 760,00	1 684 695,00	3 212 870,00	3 630 903,00	1 027 210,00	900 700,00	126 510,00
2015	22 135 470,44	21 235 470,44	3 170 662,00	160 000,00	3 227 182,00	1 752 082,00	3 241 785,00	3 776 139,00	900 000,00	900 000,00	0,00
2016	22 487 730,00	21 987 730,00	3 199 196,00	160 000,00	3 240 691,00	1 822 166,00	3 270 961,00	39 272 184,00	500 000,00	500 000,00	0,00
2017	22 635 403,00	22 435 403,00	3 227 991,00	160 000,00	3 369 694,00	1 895 052,00	3 300 400,00	4 084 272,00	200 000,00	200 000,00	0,00
2018	23 535 696,00	23 335 696,00	3 257 043,00	160 000,00	3 504 482,00	1 970 854,00	3 330 104,00	4 247 642,00	200 000,00	200 000,00	0,00
2019	24 472 001,00	24 272 001,00	3 286 356,00	160 000,00	3 644 661,00	2 049 689,00	3 360 075,00	4 417 548,00	200 000,00	200 000,00	0,00
2020	25 455 624,00	25 255 624,00	3 315 933,00	160 000,00	3 790 448,00	2 131 676,00	3 390 315,00	4 594 250,00	200 000,00	200 000,00	0,00
2021	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2022	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2023	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2024	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

Tabela 20. WYDATKI

Wyszczególnienie	Wydatki ogółem	z tego:						Wynik budżetu		
		Wydatki bieżące	w tym:						Wydatki majątkowe	
			z tytułu poręczeń i gwarancji	w tym:		na spłatę przyjętych zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej przekształconego na zasadach określonych w przepisach o działalności leczniczej, w wysokości w jakiej nie podlegają sfinansowaniu dotacją z budżetu państwa)	wydatki na obsługę długu			w tym:
				gwarancje poręczenia podlegające wyłączeniu z limitów spłaty zobowiązań określonych w art. 243 ust. pkt. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157 poz. 1240, z późn. zm.) lub art. 169 ust. 3 pkt. 2 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.)						
Lp.	2	2.1.	2.1.1	2.1.1.1	2.1.2	2.1.3	2.1.3.1	2.2	3	
Formuła	[2.1]+[2.2]								[1] - [2]	
2014	22 291 586,00	19 830 899,00	0,00	0,00	0,00	220 000,00	220 000,00	2 460 687,00	-969 465,00	
2015	20 897 732,00	20 397 732,00	0,00	0,00	0,00	180 000,00	180 000,00	500 000,00	1 237 738,44	
2016	21 249 995,00	20 749 995,00	0,00	0,00	0,00	160 000,00	160 000,00	500 000,00	1 237 735,00	
2017	21 397 668,00	20 897 998,00	0,00	0,00	0,00	140 000,00	140 000,00	500 000,00	1 237 735,00	

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

2018	22 297 961,00	21 797 961,00	0,00	0,00	0,00	100 000,00	100 000,00	500 000,00	1 237 735,00
2019	23 234 266,00	22 734 266,00	0,00	0,00	0,00	60 000,00	60 000,00	500 000,00	1 237 735,00
2020	24 217 889,00	23 717 889,00	0,00	0,00	0,00	20 000,00	20 000,00	500 000,00	1 237 735,00
2021	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2022	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2023	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2024	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tabela 21. PRZYCHODY :Wieloletnia Prognoza Finansowa

Wyszczególnienie	Przychody budżetu	z tego:								
		Nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych	w tym:		Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust.2 pkt. 6 ustawy	w tym:		Kredyty, pożyczki, emisja papierów wartościowych	w tym:	
			na pokrycie deficytu budżetu			na pokrycie deficytu budżetu			na pokrycie deficytu budżetu	Inne przychody niezwiązane z zaciągnięciem długu
Lp.	4	4.1	4.1.1	4.2	4.2.1	4.3	4.3.1	4.4	4.4.1	
Formuła	[4.1] + [4.2] + [4.3] + [4.4]									
2014	2 135 958,00	0,00	0,00	1 000 000,00	0,00	1 135 958,00	969 465,00		0,00	
2015	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
2016	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
2017	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
2018	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

2019	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2020	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2021	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2022	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2023	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2024	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tabela 22.ROZCHODY :

Wyszczególnienie	Rozchody budżetu	z tego:				Kwota długu	w tym:				Kwota zobowiązań wynikających z przejęcia przez jednostkę samorządu terytorialnego zobowiązań po likwidowanych i przekształcanych jednostkach zaliczanych do sektora finansów publicznych
		Spłaty rat kapitałowych kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych	w tym:		Inne rozchody niezwiązane ze spłatą długu		łączna kwota wyłączeń z art. 170 ust. 3 ufp	w tym:	Wskaźnik zadłużenia do dochodów ogółem określony w art. 170 ufp z 2005 r., bez uwzględnienia wyłączeń określonych w pkt. 6.1.	Wskaźnik zadłużenia do dochodów ogółem, o którym mowa w art. 170 ufp z 2005 r., po uwzględnieniu wyłączeń określonych w pkt. 6.1.	
			łączna kwota przypadających na dany rok kwot wyłączeń określonych w: art. 243 ust. 3 pkt. 1 ustawy	w tym:							
Lp.	5	5.1.	5.1.1	5.1.1.1	5.2	6	6.1	6.1.1	6.2	6.3	7
Formuła	[5.1]+[5.2]								[6]/[1]		[6]-[6.1]/[1]

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

2014	1 166 493,00	1 166 493,00	0,00	0,00	0,00	7 426 413,44	0,00	0,00	34,83%	34,83%	0,00
2015	1 237 738,44	1 237 738,44	0,00	0,00	0,00	6 188 675,00	0,00	0,00	27,96%	27,96%	0,00
2016	1 237 735,00	1 237 735,00	0,00	0,00	0,00	4 950 940,00	0,00	0,00	22,02%	22,02%	0,00
2017	1 237 735,00	1 237 735,00	0,00	0,00	0,00	3 713 205,00	0,00	0,00	16,40%	16,40%	0,00
2018	1 237 735,00	1 237 735,00	0,00	0,00	0,00	2 475 470,00	0,00	0,00	10,52%	10,52%	0,00
2019	1 237 735,00	1 237 735,00	0,00	0,00	0,00	1 237 735,00	0,00	0,00	5,06%	5,06%	0,00
2020	1 237 735,00	1 237 735,00	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00%	0,00%	0,00
2021-2024	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00%	0,00%	0,00

10.2.2 Wskaźniki spłaty zobowiązań

Przy prognozie przychodów i rozchodów gminy kierowano się przede wszystkim, jak najszybszą spłatą zaciągniętego zadłużenia, roczną spłatą zadłużenia kształtującą się na podobnym poziomie w kolejnych latach budżetowych przy zachowaniu ustawowych wskaźników ostrożnościowych wynikających z Ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o finansach publicznych.

Tabela 23. Wskaźniki spłaty zobowiązań (na podst. WPF 2014-2020)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020-2024
Wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań, o której mowa w art. 243 ust. 1 ustawy do dochodów ogółem, po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu wyłączeń	6,50%	6,40%	6,22%	6,09%	5,68%	5,30%	0%
<i>Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań określony w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu wyłączeń określonych w art. 36 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej, obliczony w oparciu o plan 3 kwartałów roku poprzedzającego rok budżetowy</i>	7,06%	6,46%	6,78%	7,33%	7,75%	7,60%	0%
<i>Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań określony w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu wyłączeń określonych w art. 36 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej, obliczony w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego rok budżetowy</i>	8,16%	7,57%	7,89%	7,33%	7,75%	7,60%	7,39%
Spełnienie wskaźnika spłaty z art. 243 ufp po uwzględnieniu art. 244 ufp	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	0

Planowana łączna kwota spłaty zobowiązań w całym okresie WPF (2014-2024) spełnia wskaźniki ostrożnościowe określone w art. 243 ufp po uwzględnieniu wyłączeń określonych w art. 36 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej, obliczony w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego rok budżetowy oraz po uwzględnieniu wyłączeń określonych w art. 36 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej, obliczony w oparciu o plan 3 kwartałów roku poprzedzającego rok budżetowy.

ROZDZIAŁ 11

WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY

11.1.WIP –charakterystyka –procedura opracowywania i oceny wniosków

11.1.1 Przedmiot Wieloletniego Planu Inwestycyjnego

Wieloletni Plan Inwestycyjny (WPI) jest obok Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego i Wieloletniego Planu Finansowego jednym z podstawowych dokumentów w systemie planowania strategicznego gminy. Jest średniookresowym dokumentem planistycznym, porządkującym i dookreślającym zamierzenia inwestycyjne na lata 2014-2024.

WPI stanowi ważną funkcję w procesie programowania rozwoju, jest podstawą ubiegania się o zewnętrzne środki finansowe, ułatwia podejmowanie bieżących decyzji w zgodności z celami rozwoju. Jest nstrumentem wspomagającym zarządzanie finansowe gminy. Wiąże on kompleksowy plan rozwoju gminy i plan finansowy z rozwojem przestrzennym i polityką inwestycyjną gminy.

Celem głównym Wieloletniego Programu Inwestycyjnego jest wprowadzenie nowego systemu planowania inwestycji gminnych.

Celami szczegółowymi są:

- ⇒ Racjonalizacja i uporządkowanie procesu podejmowania decyzji o kształcie planu inwestycyjnego.
- ⇒ Utrzymanie kontroli nad jakością techniczną, terminowością wykonania i kosztami inwestycji umieszczonych w planie inwestycyjnym gminy.
- ⇒ Wzrost trafności i efektywności procesu decyzyjnego na wszystkich etapach.
- ⇒ Umożliwienie pozyskiwania środków zewnętrznych służących finansowaniu inwestycji gminnych.

⇒ Zaplanowanie realizacji inwestycji na terenie gminy w zależności od możliwości finansowych gminy.

Wieloletni Plan Inwestycyjny jest dokumentem kroczącym, co oznacza jego możliwą coroczną aktualizację i przesuwanie horyzontu czasowego o 1 rok.

Wieloletni Plan Inwestycyjny opracowany został dla zadań planowanych przez gminę w powiązaniu z szacowanymi możliwościami finansowymi wynikającymi z przygotowanych prognoz finansowych. WPI przedstawia nakłady inwestycyjne na poszczególne projekty o wieloletnim horyzoncie czasowym. WPI ustala hierarchię ważności i wynikającą z niej kolejność realizacji zadań inwestycyjnych. Zadania wchodzą do realizacji w ramach WPI zgodnie z finansowymi możliwościami gminy. Zadania, które zostały umieszczone w WPI, a ich realizacja nie rozpoczęła się, podlegają w kolejnych latach weryfikacji i sprawdzeniu, z kolei zadania już rozpoczęte nie podlegają weryfikacji w kolejnych latach. WPI obejmuje listę zadań inwestycyjnych, finansowanych w całości lub w części ze środków budżetu gminy. Podstawowym założeniem WPI jest zintegrowanie go ze „**Strategią Rozwoju gminy Tuszów Narodowy na lata 2014-2024**”, której jest integralną i jednocześnie autonomiczną częścią.

11.1.2. Funkcje WPI

Wdrożenie zapisów wieloletniego planu inwestycyjnego (WPI) umożliwia gminie lepsze zarządzanie projektami inwestycyjnymi, co w konsekwencji przyczyni się do:

- do pobudzania rozwoju gospodarczego,
- sprawniejszego i efektywniejszego zarządzania oraz wdrażania w gminie strategii i lokalnego planu rozwoju.

WPI w szczególności pozwala na zdyscyplinowane, skoordynowane i planowe przygotowywanie nowych inwestycji w tempie możliwie jak najbardziej dopasowanym do możliwości budżetu gminy Tuszów Narodowy.

Dokument ten zapewnia też ciągłą gotowość do rozpoczynania następnych zadań w przypadku pojawienia się dodatkowych możliwości finansowych lub braku możliwości realizacji któregoś z zadań z przyczyn innych niż finansowe.

WPI pełni również funkcję informacyjną o:

- kierunkach inwestycji,
- planowanym terminie ich realizacji,
- kosztach dla społeczności lokalnej, dla pracowników administracji oraz inwestorów, dając im kompleksowy, teraźniejszy i przyszły obraz gminy.

WPI jest także wyznacznikiem kierunków podejmowanych działań i ich weryfikatorem, umożliwia prognozowanie, nie tylko potrzebnych zasobów finansowych, ale także źródeł ich pozyskania. Ma to

szczególnie znaczenie w sytuacji, gdy pozyskanie środków musi być poprzedzone czasochłonną procedurą np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, czy też z Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Szwajcarskiego Mechanizmu Finansowego oraz innych źródeł finansowych.

WPI pozwala również na zmniejszenie ryzyka braku płynności finansowej oraz wybór optymalnych sposobów finansowania, tym samym dyscyplinując politykę finansową gminy.

11.1.3. Wnioskodawca, tryb składania i oceny wniosków

⇒ **Podmioty uprawnione do składania wniosków:**

- wydziały merytoryczne Urzędu Gminy w Tuszowie Narodowym,
- sołtysi,
- podmioty, dla których organem tworzącym i prowadzącym jest Gmina

Zasadnicze kryteria wyboru zadań w postępowaniu weryfikującym złożone wnioski:

- *potrzeba i pilność realizacji zadania dla uzyskania lub zachowania funkcji Gminy Tuszów Narodowy,*
- *zgodność zadania ze dokumentami i programami sektorowymi, warunkującymi rozwój Gminy,*
- *efekty realizacji zadania inwestycyjnego, efektywność i pozytywne oddziaływanie w skali Gminy,*
- *możliwość pozyskania środków z funduszy zewnętrznych,*
- *komplementarność i powiązanie zadania z innymi zadaniami inwestycyjnymi, obiektami, bądź funkcjami,*
- *poprawa funkcjonowania Gminy,*
- *poprawa jakości życia mieszkańców Gminy,*
- *przewidywane efekty ekonomiczne, społeczne i ekologiczne.*

11.2. PLANOWANE INWESTYCJE - WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY NA LATA 2014-2024

11.2.1. ZADANIA INFRASTRUKTURALNE

Poniższe zestawienie zawiera podstawowe informacje o zadaniach, proponowanych do zrealizowania w ramach Wieloletniego Planu Inwestycyjnego:

KARTA ZADANIOWA 1/2014 dla przedsięwzięcia inwestycyjnego gminy TUSZÓW NARODOWY	
Tytuł zadania	Zagospodarowanie obiektów na terenie gminy Tuszów Narodowy z przeznaczeniem do wykorzystania na potrzeby osób starszych, niepełnosprawnych wymagających opieki i osób samotnych.
Termin realizacji	2014 -2024
Szacunkowy kosztorys do zakresu rzeczowego	12 500 000 PLN
Przewidywane źródła finansowania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 (PRIORYTET VI) 2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.OŚ PRIORYTETOWA VII. INTEGRACJA SPOŁECZNA 3. Środki z budżetu gminy.
KARTA ZADANIOWA 2/2014 dla przedsięwzięcia inwestycyjnego gminy TUSZÓW NARODOWY	
Tytuł zadania	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej wraz z budowa oczyszczalni ścieków
Termin realizacji	2014-2024
Szacunkowy kosztorys do zakresu rzeczowego	22 000 000 PLN
Przewidywane źródła finansowania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Środki z budżetu gminy. 2. Partnerstwo Publiczno - Prywatne PPP - DBFOT - zaprojektuj -buduj finansuj –udostępniaj. 3. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.
KARTA ZADANIOWA 3/2014 dla przedsięwzięcia inwestycyjnego gminy TUSZÓW NARODOWY	
Tytuł zadania	Budowa hali sportowej w Tuszowie Narodowym
Termin realizacji	2014-2018
Szacunkowy kosztorys do zakresu rzeczowego	2 500 000 PLN
Przewidywane źródła finansowania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Środki z budżetu gminy. 2. Środki z budżetu państwa. 3. Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

4. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.	
KARTA ZADANIOWA 4/2014 dla przedsięwzięcia inwestycyjnego gminy TUSZÓW NARODOWY	
Tytuł zadania	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, w tym: Szkoła Podstawowa w Czajkowej, świetlica wiejska w Sarnowie, Dom Strażaka w Józefowie, Szkoła Podstawowa Borki, Dom Strażaka Jaślany, Dom Strażaka Babicha.
Termin realizacji	2014-2020
Szacunkowy kosztorys do zakresu rzeczowego	1 000 000 PLN
Przewidywane źródła finansowania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Środki z budżetu gminy. 2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. 3. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. 4. Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2015-2020. 5. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie.
KARTA ZADANIOWA 5/2014 dla przedsięwzięcia inwestycyjnego gminy TUSZÓW NARODOWY	
Tytuł zadania	Uzbrojenie terenów produkcyjno-przemysłowych w Tuszowie Narodowym pod zabudowę produkcyjno - usługową
Termin realizacji	Prace przygotowawcze: od 01.2015 r. do 06.2016 r. Realizacja zakresu rzeczowego: od 07.2016 r. do 11.2017 r
Szacunkowy kosztorys do zakresu rzeczowego	2 980 000,00 PLN
Przewidywane źródła finansowania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Środki z budżetu gminy (15%). 2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 (85%) -MOF

KARTA ZADANIOWA 6/2014 dla przedsięwzięcia inwestycyjnego gminy TUSZÓW NARODOWY	
Tytuł zadania	POPRAWA DOSTĘPNOŚCI DO SYSTEMU INFORMATYCZNEGO NA TERENIE GMINY
Termin realizacji	2014
	2020
Szacunkowy kosztorys do zakresu rzeczowego	500 000 PLN
Przewidywane źródła finansowania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Środki z budżetu gminy. 2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. 3. Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020.
KARTA ZADANIOWA 7/2014 dla przedsięwzięcia inwestycyjnego gminy TUSZÓW NARODOWY	
Tytuł zadania	ROZBUDOWA I MODERNIZACJA SIECI GRÓG GMINNYCH ICHODNIKÓW
Termin realizacji	2014
	2020
Szacunkowy kosztorys do zakresu rzeczowego	2 000 000 PLN
Przewidywane źródła finansowania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Środki z budżetu gminy. 2. Środki z budżetu powiatu. 3. Środki z budżetu państwa.

11.2.2.ZADANIA SPOŁECZNE

LP.	TYTUŁ/NAZWA	TERMIN REALIZACJI
1.	MAJOWE DNI TUSZOWA NARODOWEGO	COROCZNIE /MAJ/
2.	PRZEGLĄD PIOSENKI OAZOWEJ /JAŚLANY	COROCZNIE /CZERWIEC/LIPIEC

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

3.	GMINNE ZAWODY SPORTOWO-POŻARNICZE	COROCZNIE /LIPIEC/SIERPIEŃ
4.	TURNIEJ PIŁKI NOŻNEJ o PUCHAR WÓJTA GMINY TUSZÓW NARODOWY	COROCZNIE
5.	PARAFIADA /SARNÓW	COROCZNIE
6.	RODZINNE DNI DZIECKA	COROCZNIE
7.	POWIATOWY TURNIEJ PIŁKI SIATKOWEJ DRUŻYN PODWÓRKOWYCH/SARNÓW	COROCZNIE
8.	GMINNE UROCZYSTOSCI RELIGIJNO-PATRIOTYCZNE/3maja,11 listopada	COROCZNIE
9.	POWIATOWY KONKURS LITERACKI –WYDAJEMY WŁASNĄ KSIĄŻKĘ/GROCHOWE I -WDKIR	COROCZNIE
10.	WOJEWÓDZKI KONKURS LITERACKI „Strzeż mowy ojców strzeż ojców wiary” –GBP Tuszów Narodowy	COROCZNIE
11.	FESTIWAL NAUKI –Publiczne Gimnazjum im.Jana Pawła II	COROCZNIE

CZĘŚĆ IV

ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

ROZDZIAŁ 12

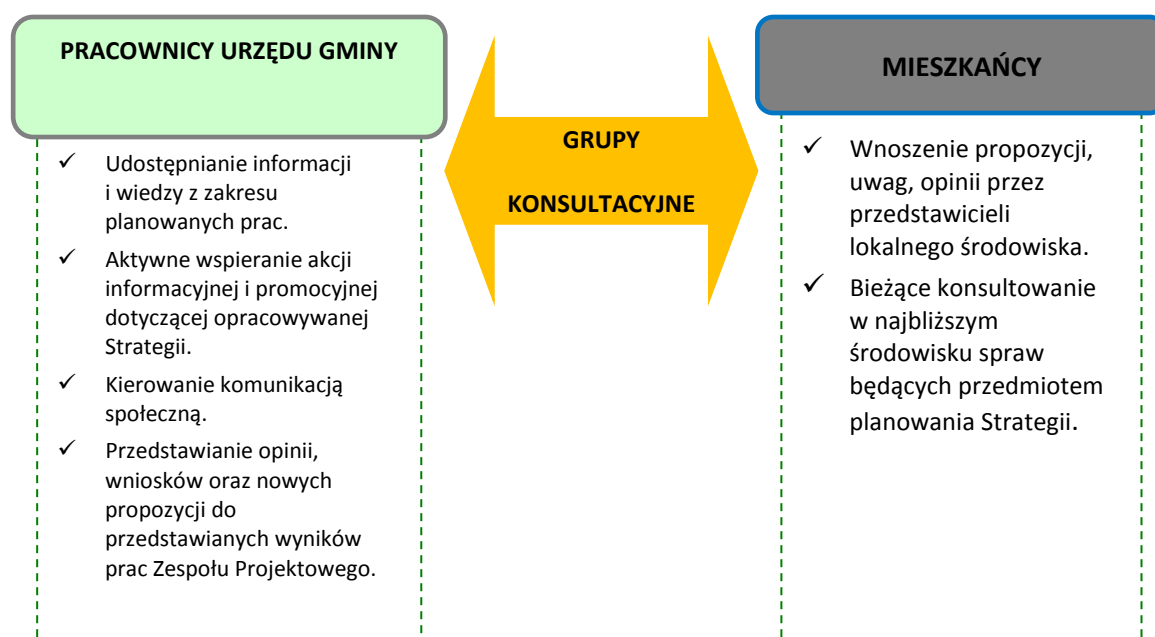
ORGANIZACJA

PRAC NAD STRATEGIĄ

Strategię Rozwoju Gminy Tuszów Narodowy na lata 2014-2024 opracowano przyjmując za podstawę wyniki konsultacji społecznych oraz opinie zebrane wśród pracowników Urzędu Gminy w Tuszowie Narodowym oraz autorów opracowujących strategię, organizowanych metodą aktywnego planowania strategicznego.

Prace nad strategią przebiegały przy jasno określonych zadaniach:

Rysunek 15. Zadania konsultacji społecznych

Źródło: opracowanie własne

Przy zaproszeniu na konsultacje społeczne wykorzystano dostępne środki komunikacji i reklamy: ogłoszenie komunikatu na stronie internetowej Urzędu Gminy oraz wysyłkę bezpośrednich zaproszeń zainteresowanych na spotkania konsultacyjne.

Spotkania konsultacyjne odbyły się w dniu w dniu 7 maja 2014r. , II konsultacje w 17 czerwca 2014r.

Spotkania były z udziałem osób dorosłych wg.harmonogramu:

Godz. 9.00 – 10.30

- kierownicy jednostek organizacyjnych Urzędu Gminy Tuszów Narodowy,
- pracownicy Urzędu Gminy Tuszów Narodowy,
- Radni Gminy Tuszów Narodowy,
- Sołtysi Sołectw Gminy Tuszów Narodowy,

Godz. 10.45 – 12.30

- jednostki organizacyjne Gminy Tuszów Narodowy, w tym: instytucje edukacji, kultury i sportu, GOPS,
- instytucje użyteczności publicznej (m.in. straż pożarna, policja, itp.),
- przedstawiciele stowarzyszeń, fundacji, kościołów, związki wyznaniowe,
- przedsiębiorcy,
- przedstawiciele środowisk lokalnych,
- mieszkańcy Gminy Tuszów Narodowy.

Spotkania to miały charakter warsztatowy, podczas którego przeprowadzono badania ankietowe, zaproponowano wstępną wizję i misję oraz dyskutowano o przyszłości Gminy Tuszów Narodowy i o potrzebach inwestycyjnych w poszczególnych sołectwach.

Uczestnicy spotkań aktywnie uczestniczyli w dyskusji dotyczącej propozycji działań zmierzających do rozwoju Gminy. Mieszkańcy w dyskusji nie ograniczali się do tematów związanych z przedstawionymi materiałami, ale podnosili także kwestie związane z lokalnymi problemami i uciążliwościami życia codziennego oraz własnymi oczekiwaniami, co do polityki władz samorządowych w rozwoju Gminy. Mieszkańcy obok bezpośrednich wypowiedzi podczas konsultacji mieli możliwość odnieść się do dokumentu również w postaci wypełnionych ankiet (sprawozdanie z badania ankietowego w rozdziale 5). Przeprowadzono dyskusję na temat mocnych i słabych stron Gminy Tuszów Narodowy, a także przeanalizowano szanse i zagrożenia stojące przed gminą (analiza SWOT).

Dodatkowo Sołtysi na spotkaniach z przedstawicielami swoich miejscowości opracowali zestaw zadań koniecznych do realizacji na ich terenach. Wszystkie zgłoszone zadania zostały umieszczone **w załączniku do Strategii.**

ROZDZIAŁ 13

HARMONOGRAM REALIZACJI STRATEGII

Wdrażanie Strategii jest procesem ciągłym. Kolejny etap prac to weryfikacja istniejących i przygotowanie brakujących programów realizacyjnych, stanowiących podstawę dla przyszłego, zadaniowego systemu pracy struktur samorządu Gminy Tuszów Narodowy.

Równolegle zostanie wdrożony mechanizm pomiaru (za pomocą wskaźników) i oceny postępów we wdrażaniu Strategii. Przygotowanie narzędzi do realizacji Strategii i mechanizmów jej weryfikacji pozwoli podmiotom uczestniczącym w tym procesie skutecznie go realizować. Realizacja Strategii powinna być prowadzona zgodnie z poszczególnymi etapami:

ETAP I

Podjęcie uchwały przez Radę Gminy o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwoju Gminy Tuszów Narodowy na lata 2014-2024”, której integralną częścią są:

- *Wieloletni Plan Inwestycyjny 2014-2024,*
- *Wieloletnia Prognoza Finansowa 2014-2024,*

Termin realizacji: II kwartał 2014 r.

ETAP II

Koordynacja przygotowania i realizacji zadań inwestycyjnych objętych Strategią, określonych dla celów strategicznych:

CELE STRATEGICZNE

INFRASTRUKTURA I DOSTĘPNOŚĆ	ROZWÓJ GOSPODARKI I PROMOCJA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH	WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ WSI	OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO I ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII
--	--	--	--------------------------------------	---

Termin realizacji: III kwartał 2014 r. – IV kwartał 2024 r.

ETAP III

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

Monitoring, Ewaluacja i pomiar efektywności realizacji Strategii, zgodnie z harmonogramami opracowywania, składania, realizacji i rozliczenia celów strategicznych i operacyjnych.

Termin realizacji: co 4 LATA czyli IV kwartał 2018r. i IV kwartał 2022r.

ETAP IV

Uzupełnienia i rozszerzanie Strategii o nowe cele zgłaszane przez instytucje, organizacje i firmy działające na obszarze objętym Strategią będzie odbywało się, co dwa lata.

Termin realizacji: IV kwartał 2016 r., IV kwartał 2018 r., IV kwartał 2020 r. IV kwartał 2022 IV kwartał 2024r.

ETAP V

Promocja Strategii w całym okresie jego realizacji.

Termin realizacji: III kwartał 2014 r. – IV kwartał 2024 r.

ETAP VI

Podsumowanie i ocena Strategii.

Termin realizacji: IV kwartał 2024 r.

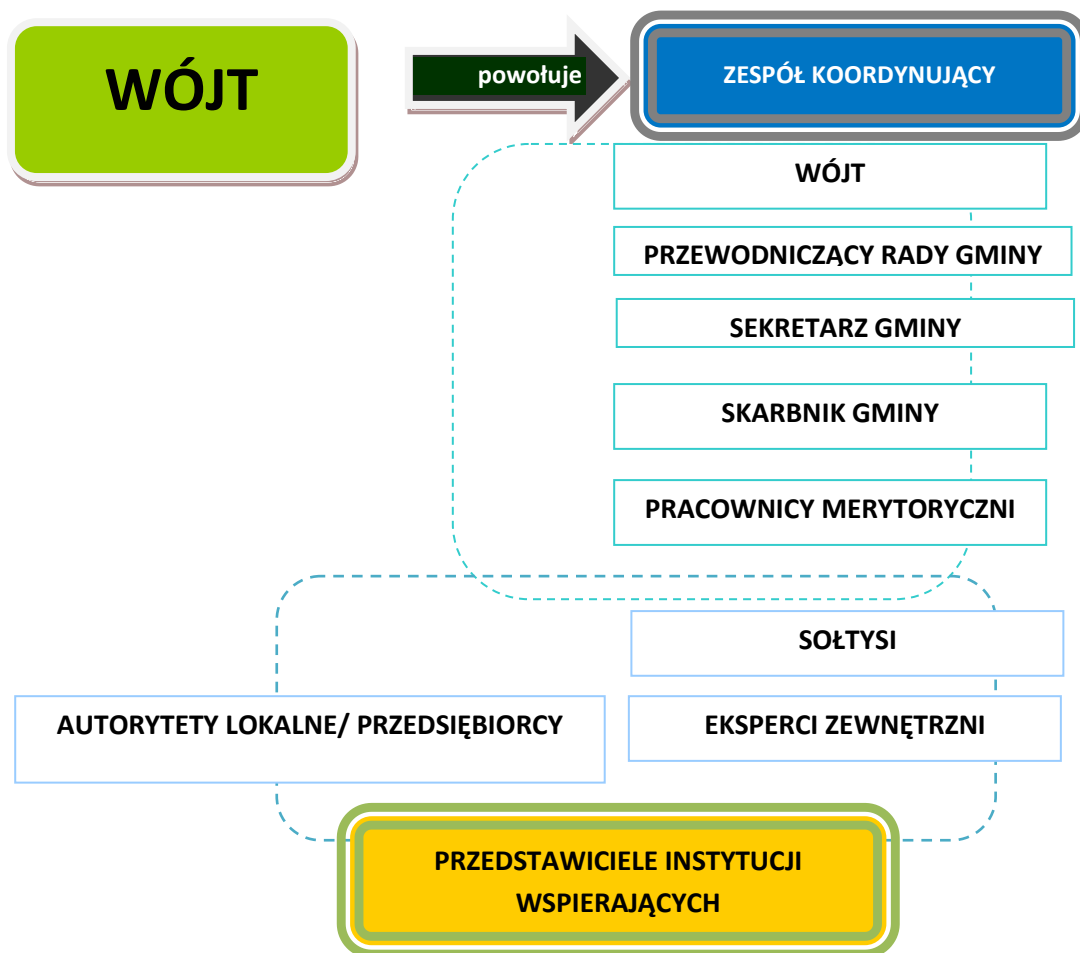
Dokumenty o charakterze strategicznym dla Gminy Tuszów Narodowy w tym także opracowana „Strategia Rozwoju Gminy Tuszów Narodowy na lata 2014-2024” z WPI i WPF powinny być skutecznie wprowadzone w życie, aby zakładane cele mogły być w sposób efektywny osiągnięte.

Efektywna realizacja zakładanych celów Strategii wymaga pracy zespołu osób, które sprawnie będą realizować szereg różnorodnych działań koncepcyjnych, organizacyjnych, kontrolnych i informacyjnych prowadzących do osiągnięcia zakładanych efektów.

Zespół taki powinien zostać powołany zarządzeniem WÓJTA niezwłocznie po przyjęciu Strategii przez Radę Gminy. Najlepiej dla realizacji zadań ujętych w strategii, aby Zespół ds. Strategii składał się pracowników z różnych komórek organizacyjnych funkcjonujących w Urzędzie Gminy (w zakresie, których znajdują się zagadnienia związane z procesem wdrażania Strategii) oraz partnerów społecznych, czy też ekspertów zewnętrznych.

Skład zespołu to przede wszystkim Wójt jako przewodniczący Zespołu), Przewodniczący Rady Gminy, Skarbnik, Sekretarz i pracownicy wybranych referatów Urzędu Gminy, kierownicy wybranych jednostek organizacyjnych UG oraz partnerzy społeczni, czy też eksperci zewnętrzni. Ostateczny skład Zespołu będzie przedmiotem decyzji Wójta. Skład Zespołu może być również zmienny. W takim przypadku Wójt może powoływać na stałe lub czasowo do prac w Zespole osoby odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań strategicznych według własnego uznania. Rysunek poniżej

Przykładowa struktura zespołu koordynującego realizację Strategii:

Źródło: opracowanie własne

ROZDZIAŁ 14

MONITORING I EWALUACJA

14.1. MONITORING

Monitorowanie można zdefiniować, jako systematyczne i ciągłe zbieranie, analizowanie i wykorzystywanie informacji dla celów kontroli zarządzania i podejmowania decyzji.

Monitorowanie Strategii stanowi integralną część codziennego zarządzania. Jego celem jest dostarczenie informacji, na podstawie, której osoby odpowiadające za realizację „Strategii Rozwoju Gminy Tuszów Narodowy w latach 2014-2024 oraz Wieloletniego Planu Inwestycyjnego i Wieloletniej Prognozy Finansowej mogą wskazać na problemy związane z ich wdrażaniem oraz je rozwiązać, jak również ocenić postęp w stosunku do początkowych założeń.

System monitoringu musi opierać się na efektywnej sprawozdawczości. Muszą tu zostać konkretnie określone rodzaje potrzebnych raportów i ich częstotliwości (np. w systemie rocznych lub dwuletnich sprawozdań), w zależności od analizowanej problematyki). Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrobione. Jest nią także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładany cel w przyszłości. Istotnym elementem monitorowania jest wypracowanie technik zbierania informacji oraz opracowanie odpowiednich wskaźników, które będą odzwierciedlały efektywność prowadzonych działań.

14.1. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA- Mierniki realizacji STRATEGII

Całościowy obraz realizowanych zadań wpisujących się w Strategię w opisują w rozdziale przykładowe wskaźniki, które przedstawione w sprawozdaniach z wykonania realizacji zadań będą jednym z narzędzi monitorowania realizacji strategii. W celu ułatwienia nadzoru i kontroli nad realizacją strategii rozwoju Gminy Tuszów Narodowy proponuje się dla każdego celu strategicznego wprowadzenie **zestawu kilku obiektywnych mierników** pozwalających skutecznie monitorować postępy w realizacji strategii rozwoju

Tabela 24. Katalog wskaźników na potrzeby monitorowania realizacji założonych celów strategii na okres 2014-2024.

CEL STRATEGICZNY I: INFRASTRUKTURA I DOSTĘPNOŚĆ	WSKAŹNIKI MONITOROWANIA- realizacji STRATEGII
<ul style="list-style-type: none"> • Liczba ha przygotowanych terenów pod działalność gospodarczą i usługową • Środki wydane na uzbrojenie terenów inwestycyjnych, • Procentowe określenie stopnia zwodociągowania i skanalizowania gminy, • Procent budżetu gminy przekazywany na inwestycje i remonty dróg, • Ilość nowych inwestycji na terenie gminy, • Wielkość środków budżetowych wydanych rocznie na promocje gminy, • Ilość inicjatyw promocyjnych gminy, • Liczba wprowadzonych usług on-lin przez administrację, • Wskaźnik migracji do gminy. 	
CEL STRATEGICZNY II: ROZWÓJ GOSPODARKI I PROMOCJA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	
<ul style="list-style-type: none"> • Roczne nakłady inwestycyjne inwestorów zewnętrznych, • Roczna ilość nowych podmiotów gospodarczych. • Ilość bezrobotnych w gminie, • Średni czas uzyskania pozwolenia na budowę, • Ilość podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy, • Ilość przedsiębiorców, którzy skorzystali ze szkolenia na terenie gminy, • Wskaźnik dochodów własnych gminy. 	WSKAŹNIKI MONITOROWANIA- Mierniki realizacji STRATEGII
CEL STRATEGICZNY III: ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH	
<ul style="list-style-type: none"> • Roczna wielkość nakładów na inwestycje i remonty w oświacie, kulturze, sporcie, pomocy społecznej, • Ilość i budżet organizacji pozarządowych, • Ilość imprez kulturalnych i sportowych w roku, • Ilość imprez o zasięgu ponadgminnym, <p>Ilość organizacji pozarządowych.</p>	WSKAŹNIKI MONITOROWANIA- Mierniki realizacji STRATEGII
CEL STRATEGICZNY IV: WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ WSI	ANI A- Mie nik

<ul style="list-style-type: none"> • Ilość gospodarstw rolnych, • Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w gminie, • Ilość grup producenckich, • Ilość gospodarstw agroturystycznych, • Ilość osób objętych szkoleniem z zakresu integracji z UE, • Powierzchnia rolna, na której produkowana jest zdrowa żywność 	
CEL STRATEGICZNY V: OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO I OODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII	
<ul style="list-style-type: none"> • Wskaźniki emisji zanieczyszczeń do wody, atmosfery i gleby w gminie, • Roczne nakłady na ochronę środowiska w gminie, • Ilość zainstalowanych urządzeń wykorzystujących OZE. 	

14.2. EWALUACJA

Ewaluacja realizacji strategii na lata 2014 – 2024 obejmować będzie okresową ocenę odpowiedzialności, efektywności, skuteczności, realności ekonomicznej i finansowej oraz trwałości strategii w kontekście ustalonych celów.

Celem ewaluacji jest przegląd osiągnięć strategii w stosunku do planowanych oczekiwań oraz wykorzystanie doświadczeń płynących z realizacji strategii w przyszłości. Należy okresowo i cyklicznie sprawdzać realizację przyjętej Strategii Rozwoju.

Ocena strategii zawierać będzie opis wdrażanych poszczególnych celów strategicznych i zadań priorytetowych oraz analizę osiąganych wskaźników.

W ramach zarządzania strategią całościowa ewaluacja działań prowadzona będzie w układzie standardowym i obejmie 2 zasadnicze fazy:

- Ewaluacja mid-term, w trakcie realizacji strategii – przeprowadzana w układzie kadencyjnym w ostatnim roku każdej kolejnej kadencji samorządu, koncentrująca się na ocenie czy i na ile przyjęta strategia jest faktycznie realizowana oraz jakie są jej efekty krótko i średnioterminowe, według kryterium skuteczności działań, a także efektywności, koordynacji i zgodności działań z zasadami i założeniami ustalonymi w dokumencie strategii.
- Ewaluacja ex post, po zakończeniu realizacji strategii – w zakresie podobnym do ewaluacji mid-term, poszerzonym o ocenę (przewidywanych) efektów długoterminowych związanych z osiągnięciem założonej wizji, misji oraz celów strategicznych

CZĘŚĆ V

MARKETING STRATEGII

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

ROZDZIAŁ 15

PROMOCJA STRATEGII

15.1. ZASADY PROMOCJI GMINY

„Strategia Rozwoju Gminy Tuszów Narodowy na lata 2014-2024” z Wieloletnim Planem Inwestycyjnym oraz Wieloletnią Prognozą Finansową posiada bardzo duże znaczenie zarówno dla władz, jak i społeczności lokalnej. Proces jej wdrażania powinien być procesem upublicznionym i to nie tylko na szczeblu Gminy, ale również w jego bliższym i dalszym otoczeniu. Szeroka akcja informacyjna nt. Strategii jest jednym z podstawowych gwarantów jej skutecznego wdrożenia. W ten sposób społeczność lokalna będzie kontrolować terminowość osiągnięcia poszczególnych celów i realizacji poszczególnych zadań. Poza tym, Strategia, jako element promocji Gminy, sprzyjać będzie doskonaleniu jego wizerunku zarówno z punktu widzenia potencjalnych inwestorów, ale również potencjalnych mieszkańców i partnerów współpracy strategicznej.

„Strategia promocji Gminy Tuszów Narodowy na lata 2013-2017¹⁷ z perspektywą do roku 2020” powinna być integralną częścią przy realizacji założeń Strategii rozwoju Gminy i odnosić się do wszystkich tych jej elementów, które wymagają działań promocyjnych.

Do celów promocji Gminy Tuszów Narodowy można zaliczyć głównie informowanie o gminie (o jej lokalizacji, dostępności komunikacyjnej, dostępnych zasobach i atrakcjach):

- przekonywanie o zaletach oferty Gminy (wskazywanie unikalnych korzyści związanych z nabyciem oferty oraz przez porównanie z innymi ofertami lokalnymi);
- pozycjonowanie - kształtowanie i utrwalanie wizerunku Gminy Tuszów Narodowy, tworzenie sprzyjającego klimatu dla działań lokalnych liderów, podmiotów promocji.

Produktem Gminy Tuszów Narodowy są rezultaty każdej działalności, jaka odbywa się na jego obszarze, podejmowanej z myślą o zaspokojeniu czyichś potrzeb, dostarczaniu komuś korzyści. Specyficzny produkt, jakim jest oferta Gminy Tuszów Narodowy, charakteryzuje się indywidualnością cech, co zwykle utrudnia zastosowanie znanych i sprawdzonych technik marketingowych. Ich wykorzystanie pozostaje w ścisłym związku z celami rozwoju Gminy, wśród których za najważniejszy przyjmuje się stałe zaspokajanie potrzeb lokalnej społeczności poprzez poprawę warunków życia w gminie.

¹⁷ Przyjęta do realizacji przez Radę Gminy w dn.2 października 2013r. /Uchwała nr XXVIII/268/2013/

ROZDZIAŁ 16

WIZERUNEK GMINY

Wizerunek jest kluczem do rozwoju miast i gmin. Każda gmina, czy też gmina chce przyciągać turystów, inwestorów i nowych mieszkańców, bo to oni poprawiają lokalną koniunkturę oraz ożywiają miejscowy rynek pracy.

Aby wykreować pożądany wizerunek potrzebne jest znalezienie i wypromowanie unikalnej cechy, która wyróżnia gminę na tle innych.

Bezpośredni przedmiot promocji jest zawsze elementem składającym się na szeroko pojęty wizerunek Gminy. Pojęcie „wizerunku Gminy Tuszów Narodowy” jest kategorią subiektywną. Podstawą jego określenia są cechy obszaru, identyfikowane i składane według zamierzonych proporcji w obraz Gminy Tuszów Narodowy, zgodnie z subiektywnymi odczuciami użytkownika przestrzeni gminnej i jej zagospodarowania.

Określenie cech Gminy Tuszów Narodowy, mające na celu rozpoznanie jego silnych i słabych stron, a tym samym atrakcyjności dla klientów, obejmować powinno informacje dotyczące:

- wprowadzane przez władze Gminy zachęty dla potencjalnych inwestorów,
- mieszkańców Tuszów Narodowy sytuacji demograficznej, sławnych osobistości żyjących lub wywodzących się z terenu Gminy,
- kultury i tradycji lokalnej społeczności, zachowanych do dziś zwyczajów i obrzędów,
- opisu szczególnych atrakcji Tuszów Narodowy, jej zabytków, walorów przyrodniczych.

Wykreowanie wirtualnego wizerunku Gminy Tuszów Narodowy jest zadaniem strony internetowej. W chwili obecnej jest to źródło informacji najszybciej i najszerzej docierające do wybranego odbiorcy.

Przyszły wizerunek Gminy Tuszów Narodowy określony został przez wizję, która uwzględni jego charakter.

ROZDZIAŁ 17

BIBLIGRAFIA

1. E. Glińska, M. Florek, A. Kowalewska, *Wizerunek Gminy . Od koncepcji do wdrożenia*, Walters Kluwer Polska – ABC, Warszawa 2009, s. 37, na podstawie: A. Łuczak, „Istota tożsamości Gminy”, „Samorząd Terytorialny”, 2001, nr 1-2, s. 50
2. Ph. Kotler, G. Armstrong, J. Saunders, V. Wong, *Marketing. Podręcznik europejski*, PWE, Warszawa 2002r.
3. *Zaktualizowane warianty rozwoju gospodarczego Polski, o których mowa w Podrozdziale 7.4 Założenia do analizy finansowej – Wytycznych w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód (MRR/H/14(2)01/2009)*
4. *Wieloletnia Prognoza Finansowa Jednostki Samorządu Terytorialnego. Metodyka opracowania*, Warszawa, lipiec 2010
5. <http://www.stat.gov.pl>
6. www.tuszownarodowy.pl
7. <http://www.gminy.pl/>
8. www.natura2000.gdos.gov.pl
9. <http://www.uzp.gov.pl>
10. *Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo*
11. *Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju*
12. *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: regiony, miasta, obszary wiejskie*
13. *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*
14. *RPO WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO 2014-2020*
15. *Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020”(aktualizacja 2013)*
16. *Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackie 2020*
17. *Programy operacyjne perspektywy finansowej 2014 – 2020*
18. *Lokalna Strategia Rozwoju LGD „PROWENT”*

ROZDZIAŁ 18

SPIS TABEL I RYSUNKÓW

18.1.SPIS TABEL

Tabela 1.STAN LUDNOŚCI I PROGNOZY w okresie 2010-2013.....	13
Tabela 2.Bezrobocie –stan na 31.12.2013r.(PUP Mielec)	15
Tabela 3. Zestawienie form użytkowania gruntów w Gminie Tuszów Narodowy.	16
Tabela 4.Zestawienie form użytkowania lasów w Gminie Tuszów Narodowy.	17
Tabela 5.Podmioty gospodarki narodowej (bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne) wg rejestru Regon.	19
Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej (sektor prywatny) Gminy Tuszów Narodowy [okresie 2010-2013].	19
Tabela 7.BILANS -Podmioty gospodarki narodowej (sektor prywatny) Gminy Tuszów Narodowy [okresie 2010-2013].	19
Tabela 8. Podmioty gospodarki narodowej (bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne) w sumie w sołectwach Gminy Tuszów Narodowy.	20
Tabela 9.Wolne tereny inwestycyjne w sołectwach Gminy Tuszów Narodowy.	21
Tabela 10.Sieć wodociągowa i zużycie wody – Gmina Tuszów Narodowy 2011 i 2012 rok.	22
Tabela 11. Urządzenia sieciowe, kanalizacja w gminie Tuszów Narodowy w 2012 r. (aktualizacja 26/09/2013).	23
Tabela 12. Urządzenia sieciowe, sieć gazowa w gminie Tuszów Narodowy w 2012 r. (aktualizacja 21/01/2013).	24
Tabela 13. Gmina Tuszów narodowy na tle województwa , powiatu mieleckiego i gmin powiatu.	41

Tabela 14.Struktura ludności na rynku pracy w województwie , powiecie oraz gminach powiatu mieleckiego [GUS 2012].	43
Tabela 15. Prognoza poziomu inflacji i produktu krajowego brutto w latach 2013-2020.....	78
Tabela 16. Zestawienie dochodów i wydatków budżetowych 2011-2013	79
Tabela 17. Dochody gminy Tuszów Narodowy(2011-2013)	79
Tabela 18. Wydatki gminy Tuszów Narodowy	80
Tabela 19.DOCHODY:	82
Tabela 20.WYDATKI	83
Tabela 21.PRZYCHODY :Wieloletnia Prognoza Finansowa.....	84
Tabela 22.ROZCHODY :.....	85
Tabela 23. Wskaźniki spłaty zobowiązań (na podst.WPF 2014-2020)	87
Tabela 24. Katalog wskaźników na potrzeby monitorowania realizacji założonych celów strategii na okres 2014-2024.....	102
18.2.SPIS RYSUNKÓW:	
Rysunek 1.Proces tworzenia Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Tuszów Narodowy na lata 2014-2024.....	7
Rysunek 2..Schemat budowy Strategii Rozwoju Gminy Tuszów Narodowy na lata 2014-2024	7
Rysunek 4.Liczba mieszkańców gminy Tuszów Narodowy w podziale na sołectwa. [stan na 2013.12.31].....	13
Rysunek 5. Wykształcenie mieszkańców Gminy i powiatu według danych Narodowego Spisu Powszechnego (stan na rok 2002).....	14
Rysunek 6. Struktura ludności w Gminie Tuszów narodowy wg. ekonomicznych grup wiekowych[2013r.].....	15
Rysunek 7.Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Puszcza Sandomierska” na obszarze Gminy Tuszów Narodowy.....	18
Rysunek 8. Wolne tereny pod inwestycje w Gminie Tuszów Narodowy.....	21
Rysunek 9. Położenie Gminy Tuszów Narodowy na tle powiatu mieleckiego.....	41

Rysunek 10. Mielecki Obszar Funkcjonalny (MOF)	43
Rysunek 11. Potencjał rynku pracy /struktura ludności w gminie Tuszów narodowy na tle gmin wiejskich powiatu mieleckiego.....	44
Rysunek 12. Ocena warunków życia w gminie Tuszów Narodowy	48
Rysunek 13. Dochody gminy Tuszów Narodowy [2011-2013].....	79
Rysunek 14. WYDATKI Gminy Tuszów Narodowy [2011-2013].....	80
Rysunek 15. Zadania konsultacji społecznych	96

**ROZWÓJ
POLSKI WSCHODNIEJ**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**Inwestycje
i turystyka**
Skansen na dynamicznie rozwij gmin
z województwa Polski wschodniej

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

